

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Hozzunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési
pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkeikért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix. —	413
Gazdasági levél. — Szász Ferencz.	414
A növénynevelés alapanyagának, az első elit-töveknek ki- választásáról. — Legány Ödön.	415
Megfigyelések utközben. — Fehér Zoltán.	416
Könyvismertetés.	410
Kérdések és feleletek	410
Kérdések: Planet vagy Columbia kapát használ- junk-e. M. M. — Sziktelonitési eljárás. M. L. — Réten csalányirtás. F. F. — Homoktalajon legelő. dr. G. J.	
Feleletek: Lepkeszeg termelése. F. Z. — Véde- lem a fekete tüssök ellen. Kadocsa Gyula. — A buza maximális sulya. Szűcs János. — Borsótermelés nagyban. S. Mező Károly. — Czukorgyártás kukorici- czából. F. Z.	
Hírek	417
Aprók	420

**Az általános sztrájk okozta vis
major folytán lapunk szövegét a
legszükebbre voltunk kénytelenek
összeszorítani. Ezért és a kése-
delemért t. olvasóink szives elné-
zését kéri**

a szerkesztőség.

SZEMLE.

(Az időjárás. — A gazdasági helyzet. — Részletek
a földművelésügyi miniszter bulletin-jéből. — A fo-
lyók magas vízállása.)

A Horváth János t. munkatársunk által oly
annyira hangsúlyozott és a gazdaságban kívánatos
májusi eső beköszöntött. Erdélyben is megérke-
zett szerdára s így remélni óhajtjuk, hogy or-
szágos jellegűvé válik s üdév teszi vetéseinket.
Régi regula az, hogy semmi sem növeszti és
fejleszti annyira az életet, mint a má-
jusi meleg eső. Későn érkezett, de mégis meg-
jött. Már most kívánatos, hogy tartós legyen és
nem hajtana el valami ellenkező szél. Főleg
azon reményt kelti ezen eső bennünk, hogy az
oroszlországi depressió nem jut el hozzánk. Ad-
jon Isten szeretett gazdáinknak reményt, erőt a
jó terméshez. Hiszen egész évi fáradozásainak
jutalmát aratják.

A múlt héten lenyomták a gabona árakat,
most pedig mennek felfelé, mintha a vesztesé-
get akarnák a börzén kireperálni. A budapesti

malmoknak heti 155.000 q buzára van szüksé-
gük, a mi addig, míg új buza lesz a 1½ millió
q-nak felel meg, nagyobbrészt 0, 1. és 2 sz. lisztet
örölnek. Kenyér és takarmánylisztben azon-
ban nagy a szükség. Morfondálnak a tőzsdén,
lesz-e oly finom minőségű a buza, mint tavaly?
Aligha. Kedvezőtlenek a kilátások. Sok helyről
roszdát is jelentenek. Annyi bizonyos, hogy kész-
letek aligha vitetnek át a jövő campagnera.

A 2 héttel ezelőtt kiadott miniszteri commu-
nique majdnem egyezett a tényleges mezőgaz-
dasági állapottal. Mintha azonban a mostani
inkább hajlana az optimizmus felé, holott éppen
az utóbbi 2 hétben érték az országot nagy elemi
csapások. Ott vannak a fagyok, szelek, viharok
és jégesők által okozott károk, melyek nem
kicsinylendők le. Ezeket azonban a jelentés
majdnem lebecsüli. Ime itt a communiqué szö-
vegéből néhány szemelvény:

Május hó első napjaiban az idő országsszerte
száraz volt, 7-ikétől kezdve azonban jártak néhol
zivataros esők, több helyen jéggel vegyesen. A
beérkezett jelentések szerint jégeső volt május
7-én: Jásznagykun-Szolnok és Tolna vármegyé-
ben, május 10-én Bács-Bodrog, Tolna, Szabolcs,
Hajdu és Bihar vármegyében, továbbá 12-én
Trencsén és Bereg vármegyében, május 13-án
Bács-Bodrog, Somogy, Tolna, Szatmár, Abauj-
Torna, Zemplén, Szabolcs, Arad, Maros-Torda
és Szolnok-Doboka vármegyében, végül a ren-
des tudósítások beérkezése után küldött távirati
jelentések szerint május hó 16-án Bács-Bodrog,
Csongrád, Győr, Komárom, Zala, Esztergom,
Hont, Szepes és Szabolcs vármegyékben. Ezek
közül legsúlyosabbaknak látszanak a május 16-iki
jégesők, melyek különösen Komárom, Győr és
Esztergom vármegyékben okoztak lényegesebb
károkat. Május 17-én éjjel érkezett távirati je-
lentés szerint ez a jégeső Komárom és Eszter-
gom vármegyék egy részén ötnegyed óráig tar-
totts egyes községek természetesen tönkretette,
ugy hogy az őszieket lekaszálják, vagy ahol nem
érdemes, felszántják. Felhőszakadást jelentettek
május 16-ról Sáros, Szepes és Liptó vármegyé-
ből. Az áprilisi nagy esők következtében egyes
helyeken, így Szilágy és Hunyad vármegyékben
keletkezett árvizek nagyobb károkat nem okoz-
tak. Az elmúlt két heti időszak alatt legtöbb eső
volt a Kárpátok között (50—75 mm.), legkeve-
sebb a Duna—Tisza közén és a Tisza—Maros
szögén. A hőmérséklet május hó első napjaiban
igen alacsony volt, majd lassan a normálison is
felül emelkedett, úgyhogy a május hó 13-án
uralkodott viharos és az ország keleti részein
orkán erejéig fokozódó viharos szeleket (Erdély-
ben tornadót) megelőzőleg a hőmérő főleg az
Alföldön és a Dunántul meghaladta a 30 C. fokot,
sőt helyenkint felemelkedett 34 C. fokra is.

A szeszélyes, gyakran változó időjárás a ve-
tések fejlődésére minden rendellenessége mellett

sem mondható általában kedvezőtlennek, főleg
azért, mert az áprilisi fagyok és hosszantartó
hideg esőzések után beállott szárazabb és mele-
gebb időre már minden terménynek nagy szük-
sége volt s ennek beálltával május hó első felé-
ben úgy az őszi, mint a tavaszi kalászosok
lényegesen javultak. Különösen örvendetes ja-
vulás tapasztalható a Duna jobb és bal partján,
a Duna—Tisza közén, a Tisza—Maros szögén és
a Királyhágón tuli vármegyékben, hol a gazdasági
állapot általában nemcsak kielégítőnek, hanem
jónak, sőt egyes helyeken igen jónak mondható.
Lényegesen gyengébbek a vetések a Nagy-Alföld
közepén és északi felében, hol azok még nem
tudták teljesen kiheverni az áprilisi hideg, nedves
időjárást s emiatt gyöngébb növéseük és nagyobb
területeken sárgás színűek, bár alapjában itt is
egészségesek, úgy hogy kedvező időjárás esetén
ezek is szépen feljavulhatnak. A tavaszi kalászosok
többnyire szépen kikelték s elég jól fejlődnek,
bár a kedvezőtlen áprilisi időjárás miatt sok he-
lyen nagyon megkészték a vetésükkel, úgy hogy
a tavasziakkal bevetett terület emiatt valószínűleg
kevesebb lesz, mint más években. A tengeri, bur-
gonya, cukor és különösen a takarmányrépa
szépen kikelték s kapálásuk folyik. A zöldtakar-
mányok vágását több helyen megkezdették. A
rétek és legelők fűnövése kielégítő. Az általános
mezőgazdasági helyzet tehát, egyes, bár elég
számos helyi jellegű károsodástól eltekintve,
kedvező időjárás esetén szép eredményekre jogosít
s noha a kora tavasszal mutatkozó bőséges,
gazdag termés a közbejött kedvezőtlen időjárás
miatt már aligha remélhető, mégis a beállott
általános javulás folytán ma jó közepes gabona-
termés ígérkezik.

Az őszi buzavetések fejlődésére a májusi
időjárás általában kedvező volt. Az ország nagy
részében egészségesek s erősek, bár az Alföld
egy részén főleg a gyengébb földekben és a
szikes, vagy homokos talajon nagyobb sárgás
foltok még most is láthatók. Ezek a foltok azon-
ban további kedvező időjárás esetén, remélhető-
leg gyorsan meg fognak javulni, mert a növény
gyökérzete s szára egészséges. Kissé gazosak,
rovarkárok alig vannak, de a jégeső is sokat
ártott. Általában jó meleg májusi esőre áhi-
toznak.

Az őszi rozsvetések általában jobban meg-
éreztek az áprilisi időjárást, mint a buzák. Több-
nyire már kiképződtek, de még nem mindenütt
virágosnak. Fejlődési állapotuk és terméskiállí-
tásaik az idő és talajviszonyokhoz képest ország-
szerte különbözöek.

A tavaszi buza- és roz-, valamint az árpa-
és zabvetések a hideg időjárás okozta károkat
részben már kiheverték, habár itt-ott a fagy-
kár nyomai láthatók. Csapadékosabb helyeken
elég jól bokrosodtak és erősebb földeken szárba
indultak. A tavaszi árpa gyengébb fejlődésű a

VÉDŐ-OLTÓANYAGOK

Az oltási szezon küszöbén felhívjuk gazdatársaink figyelmét azon bevált és kipróbált oltóanyagokra, melyeket szövetségünk immár
több mint tíz éves tapasztalatok alapján a legjobban ajánlhat. Lépfene ellen a legerősebben fertőzött vidéken is példásan immunizáltattak az
állatok a Jenner-Pasteur-féle **specziális** oltóanyagokkal; a kitört járványok pedig a **rapid sérumus** beavatkozással sikerrel lokali-
záltatnak. Sertéseknél az orbáncz-szérum **az egyedüli szer**, mely orbánczbetegséget biztosan gyógyít és a melynek segítségével (kom-
binált oltás!) a megtámadott falkák is még sikeresen megvédhetők. Az oltási eredmények eredeti kimutatásai a Jenner-Pasteur-Intézetben
mindenkor áttekinthetők.

Magyar Mezőgazdák Szövetsége, Budapest, V. kerület, Alkotmány-utcza 31.

Tisza balpartján, míg a zab az Alföld északi részében, valamint a Tisza balpartján gyengébb. A Királyhágóntuli vármegyékben kielégítően fejlődtek.

A *tengeri* vetése az ország legnagyobb részében befejeztetett. A korábbi vetések helyenkint kikelőfélben vannak, sőt szórványosan már kapálhatók is. A késői vetések kelését sok helyütt a kedvezőtlen időjárás hátráltatja. Néhol különösen a Duna-Tisza közén, oly hiányosan kelt, hogy pótvetés vált szükségessé.

A *burgonya* korai fajtái legnagyobb részt kikeltek. A kelés a kedvezőtlen időjárás miatt egyenetlen. A későbbi vetés tulnyomólag jól kelt. Helyenkint már kapálják a korai ültetést. A Duna-Tisza közén a korán kikelt burgonya több helyen elfagyott.

A *repczevetéseket* a fagyok érzékenyen megkárosították s ezért sok helyütt ki is szántották. A megmaradt repce részben közepes, részben gyenge. Virágzása egyenlőtlen és a földi bolha is okozott benne kárt.

A kerti vetemények, bab és egyéb hüvelyesek fejlődését is hátráltatja a kedvezőtlen időjárás.

A *mesterséges takarmányok* közül a lóhere és luczerna a hideg időjárás miatt lassan fejlődik. Több helyen ugyan kaszálják már a zöld takarmányt, de vágásuk csak gyöngye eredményt ad, mert az áprilisi fagykárokból származó veszteséget nem tudták pótolni. A luczernák gyöngye növése sok gazt, aczapot engedett erőre kapni. A lóheréből sok elpusztult. A zabos búkköny elég jól kelt és kielégítően fejlődik. A csalamádét részben elvetették, részben most vetik. Szárazabb vidéken gyöngén kel. A muhar vetése folyamatban van. A takarmányfélék további fejlődésére meleg és esős időre volna szükség.

A *réti fű* növése azokon a vidékeken, ahol kevesebb eső volt, gyöngye. A csapadékosabb vidékeken jobb fejlődésnek indult. Az alacsony fekvésű rétek fejlődését viszont a vizállások hátráltatták. Általában későn indult fejlődésnek és fejlődése most is lassu. A *legelő* fűnövést a hideg és száraz időjárás visszavetette.

A *szőlő* fejlődése a május hónapban beállott meleg időjárás következtében erősen megindult. Részben kiheverte a téli fagy okozta kárt, a mennyiben a mellékajtások is szépen fakadnak. A minap a jégverés sokfelé érzékeny kárt okozott és többfelé, különösen homokszőlőkben erősen rajzik a szőlőmoly, peronoszpóra ellenben még nem mutatkozik. Általában az ideai állapot szerint gyöngye középtermés várható. Borkészlet alig van, minek következtében a bor ára drágul. Ugyiszolván az új bor ára a 44 koronán alól nem kapható de helyenkint 120 K alól sem.

A *gyümölcs* bizony szintén oda van. Kiváncsiak vagyunk mi lesz almában és körtében.

Szinte esodálatos, hogy a folyók okozta károkat alig érinti a miniszteri jelentés. Rémhírek jönnek Ausztriából, s annyi bizonyos, hogy a Duna és mellékfolyói nagyon magasan állanak és kiöntöttek a szomszédnál. Nálunk is ebből bajok származhatnak mivel hogy az ország határán belüli mellék folyókban nagy tömegek hőmpölyögnek. A Dunát sem láttuk évek óta oly magas állásban.

—ix.

Gazdasági levél.

Irta: Szász Ferencz.

Pusztakamarás, 1912. május 16.

Szerencsésen átestünk a szentek retteget triumvirátusán, már csak a kritikusként jelzett 19-ike, meg 25-én Orbán Ő Szentéje is mulna el szerencsésen fejjük felett. A szentek fogadására, a mennyire emberi erőnkől kitelik, rákésztünk. Virág pompában lévő gyümölcsöseinket, virág rügyet fakasztó szőlőinket meghordottuk nedves gazsombokkal s ha veszedelem készül, meg fogjuk gyujtani, de ez idő szerint nincs rá szükség, mert szép langyos esők járnak.

A mi a vegetációt illeti, az őszi általában jó közepesek, a rozs javában kalászol, idejében vetett tavaszi szalmások sem adnak nagy panaszra okot, de a késeiek annál inkább, különösen az árpák.

A répa sarabolását megkezdjük s meg is vigan, hát a sok gyom miatt nem kell nagyon keresni a sorát. Tengerit szegényt, még mindig vetjük, a sok hátramaradásnak ő issza meg leginkább a levét, mert az átázott, legeltetéssel agyontaposott tavalyi tarlókon szinte lehet képzelni, hogy milyen rossz, üreges szántásba kerül a mag, ezzel szemben az őszi szántásba vetett tengeri már javába kelet. Szegény „török buza” mikor jön el a Te országod erre mifélen is? Kaszálóink, réteink, heréink: jók, a luczerna a sok hideget nagyon sinyli, gyenge rendek esnek nagyon. Igaza van Horváth J. kollegának utóbbi levelében, hogy *extenziv* viszonyok között csak „Te benned bizunk” — május.

Főeseménye a hónapnak a legeltetés megkezdése. Május 6-án kezdtük meg a nagy kazlat, érte ezalatt a legeltetést s ha elgondolom, hogy nálunk a Mezőségen mely vidék nevét épen a sok mezőtől (enesei Dorner Béla legujabban megjelent könyvében a „kaszáló és legelő javításban”, igen helyesen, „mező”, „mezőség” gyűjtőnév alá sorozza a rétet, a kaszálót, a legelőt) kapta, mily kevés a mező s még inkább a jó mező, hát elkeseredem s érthető érdeklődéssel forgatom a fent idézett könyvet, mely jó tanácsadó abbéli törekvésünkben, mely legelőink, kaszálóink, széna füveink, réteink javítását célozza s hogy mennyire kell törekednünk erre pl. a legelőknél, Dorner szavaival élve, hangoztatot, hogy a legelőn az állat foga végzi a kaszálást, lába a behordást, bendője a gyűjtést és járkálása meg fekvése (heverése) a trágyázást tehát a *nyers jövedelem* majdnem egyenlő a *tiszta jövedelemmel* s így könnyen érthető, hogy minél jobb a legelő, annál nagyobb *nyers* illetve *tiszta jövedelmet* nyújt!

A legeltetéssel kapcsolatban történt V. 9-én befejezése a községi közös juhnyájának. Hogy és miképen történik ez a dolog, leirtam tavaly, most csak annak megemlézésére szorítkozom, hogy mezősegi kigazdánk rendkívül nagy sulyt fektetnek arra, hogy minél jobb fejős juhokat tartsanak, s érdekük is, mert minél több tejet ad juhuk, hát annál több fejési rendet kapnak s így megtörténik, hogy egy 10—12 juhos gazda többször feji meg a turmát, mint egy 16—18 juhos, kinek juhai kevesebb tejet adnak. A tenyész kiválasztásnak fejésre meg is van az eredménye, mert míg kigazdák juhai most fejés kezdetén bátran megadják a napi 1.25 (egy egész egy negyed) liter tejet átlagban, addig uradalmi nyájhozamok az 1 (egy) liter *alatt* maradnak s míg uradalmi nyájak csak 7 kg. sajtot és 1 kg. ordát számítanak 1 juh után, addig nem egy kigazda ér el 9½ kg. sajtot és 1¼ kg. ordát. Előre kellett volna bocsátanom, hogy a juhok érdélyi

raczkák. A gypju viszont az uradalmi nyájaknál jobb.

Általános a panasz egész Mezőségen a cseléd-ség megszökése miatt. A bibliai időkben ugyanis Szent Pál hagyta ott az oláhokat, most meg az oláhok hagynak itt minket, pedig a „vagy megszokik, vagy megszökik” bánásmódnak réges régen vége. A szökést egész ügyesen csinálják, mindenek előtt szereznek egy idegen munkásigazolványt, azzal nem sokat törődnek, hogy a személyleírás passzol-e s ez annak a jele, hogy az illetékes hatóságok sem sokat törődnek azaz, mikor már ezen legfontosabb előkészület megvan, eladják disznákat, baromfiakat, vesznek ki pénzelőleget, lehetőleg egy osztás illetményt is kiszednek alapos hazugságokkal előállva, azután eladják idegeneknek gypju, kenderföld, tengeri föld és turo illetményüket, s mikor befontak mindenkit többé-kevésbé, akkor azután úgy el mennek, mintha itt sem lettek volna soha. Mondanom sem kell, hogy csak a haszontalan része szökik meg s még eddig legtöbb esetben vissza is szállingóztak, de nem ám tele pénzzel, hanem tele nyomorúsággal, míg a becsülettel szolgáló, hál' a jó Istennek, gyarapodik itthon is. Az hogy csak maguktól jönnek vissza és nem hozzák vissza mint *szökevényeket*, a feljelentés daczára, valljuk meg az igazat, nagy szegénye a magyar közigazgatásnak. Sokkal erélyesebben kellene kezelni az ilyen dolgokat!

A most lezajlott *mocsi* vásáron mondhatni, hogy nem volt semmi vásár, mert az árakat tartották, venni meg senkinek sem igen volt sem kedve, sem pénze, érzik tehát a pénzkrisis az egész vonalon.

Ma éjjel indulok Brassóba az Országos kiállításra, a melyről referádatam az „Állattenyésztési és Tejgazdasági lapok”-ban közlöm le.

18-án este értem haza Brassóból a székely köves uton Csik és Gyergyó felé, utitapasztalattal majd egy más levélben számolok be.

Ma 19-én mikor e sorokat írom, erős hideg széllel zuhog az eső, tehát beteljesedett a Meteor által jelzett kritikus idő csak legalább fagy ne lenne.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

„budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi július hó 3-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Köszegi-féle szab. mótros talajművelőgépek bebizonyított előnyei:

1. A **legideálisabb földmunka**, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. **Egyetlen munkával vetés alá** ideálisan kész a talaj. — 3. **Ideális trágya alászántás**; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. **30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka**, mint bármely ekével. — 5. **Nem kell** se henger, se borona, se rögtörő. — 6. **30% vetőmagmegtakarítás**, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. **Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam** (voltak 1910-ben 100% termeléstöbbletek is.) — 8. **Ürlesre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére** kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztá-Szöllős, báró Bánffy Ferenc Karácsonfalva, Máár Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Zathureczky Károly Hangács, Razgha Ernő Hontkiskér, Pannonhalmi Főapátság Kismegyer, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibükk, gróf Pejácsevich Tivadár Nasice, Magy. kir. állami ménosztartó Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok, stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német, Orosz és Franciaország, Románia, Egyiptom, Kanada, Argentína és Chile részére gyártási engedélyt adva:
Heinrich Lanz cézégnek, Mannheim.

A növénynemesítés alapanyagának, az első elit-tőveknek kiválasztásáról.

Irtta: Legány Ödön.

Kulturnövényeink közül egyik-másik, de különösen a gabonafélék már annyira előrehaladott fejlődési stádiumban vannak, hogy a nemesítést kezdőknél itt az ideje annak, hogy nagyobb figyelemmel vegyék szemügyre vetéseiknek növényzetét és hogy nemesítésüknek alapanyagát, az első elit-növényeket kikeressék, megjelöljék. Feltevése, hogy a nemesítendő növényfaj és fajta kiválasztása már megtörtént, mely eljárásnál szolgáljon utmutatásul a „Gazdasági Lapok“ elmúlt év karácsonyi számában általam ismertett irányelvek, feltéve továbbá azt, hogy a nemesítést kezdő a nemesítés céljával tisztában van, hozzáfoghat az elit-növények kiválasztásához, a mely munkánál a következőket tartsa szem előtt:

Miután a rozs virágja kölcsönös beporzásra van berendezve, az elit-növények kijelölésénél csak olyan rozstáblákra szorítkozhatunk, amelyek másfajta rozsvetéstől távol esnek. Buzánál, árpánál és zabnál ennek a körülménynek semmiféle káros kihatása nincsen, mert ezek önmegtermékenyülők s csak a legkivételesebb esetben és csak igen csekély számban fordulhat elő kölcsönös megtermékenyülés, pld. rendellenes virágfejlődés esetén.

Már kalászos elején, ha alaposabban vizsgáljuk a növényzetet, szemmel látható különbségeket észlelhetünk a tővek bokrosodása, a szár színe, erőssége, a levélzet színe és nagysága, egészségi állapota, a kalászos és virágzás ideje, később a kalász és kalászkák alakja és szerkezete tekintetében végül az érés idejében, mely különbségek lényegesebben befolyásolhatják a növény értékét, mely eltérésekkel a tő sikerrel felhasználható a nemesítés céljára s alkalmas alapanyagul szolgálhat.

A fejlődés különböző időszakaiban megvizsgált lábónálló vetések az imént felsorolt feltűnő töveit megjelöljük, és pedig legegyszerűbben úgy, hogy az észlelt tulajdonságnak megfelelően különböző színű szalagot kötünk a növényre, majd beérés után és aratás előtt ezeket a megjelölt töveket üsztökének vagy ásonak segítségével gyökerestől kiszedjük. A kiszedésnél ügyelni kell arra, hogy a tövek sem szárbán sem a kalászbán meg ne sérüljenek. Lehetőleg igyekezzünk az első kiválasztásnál minél több elit-tőre szert tenni, mert minél nagyobb az alapanyag, annál nagyobb a valószínűség, hogy közöttük van egy olyan legjobb tő, mely tulajdonságainál fogva a nemesítés céljának a legmegfelelőbb, mely tulajdonságok, s ez a fő, az ivadékokra teljesen átörökíttetnek. Ezen szempontból igen sok kiválasztott tő értéktelen, bár kiváló tulajdonságokat mutat, mert ezeket a tulajdonságokat csak kis mértékben vagy egyáltalában nem viszik át az ivadékokra. Történik ez akkor, ha a tulajdonság nem egyedi, hanem szerzett volt, pld. ha kedvezőbb táplálkozási viszonyok léptették azt fel. Hogy ilyen semmit érő tövek a lehetőségig kis számban kerüljenek alapanyag közé, csak egyenletes vetésből, nem pedig buja fejlődésű vagy éppen megdült növényállományból és semmiesetre sem a táblák széléről vagy hézagok mellől, avagy buja-foltok helyéről szabad szednünk az elit töveket.

Ezeknek a nagyfontosságú szabályok figyelembe vételével csak ritkán sikerül elegendő elit-tövet fejlődése közben megjelölünk, miért is ha ezeknek számát szaporítani szükségesnek tartjuk, akkor a beérett vetés azon részéből, a hol a növényzet fejlődése kifogástalan, 15—25

keresztre valót gyökerestől kiszedtetünk s ezeket a kinyűtt töveket kedvező időjárás esetén ott a helyszínén azonnal ügyes és begyakorolt munkásokkal átválogattatjuk. Természetesen kedvőtlen idő esetén az átválogatásra szánt anyagot fedél alá visszük, a válogatást pajtába vagy színbe végeztetjük. Ezen válogatás alkalmával a munkások kiselejtezik azon töveket, a melyek az ő ítéletük szerint is alkalmatlanok, a megfelelőket pedig a szántóföldön megjelöltekkel egyetemben a feldolgozó helyiségbe viszik, ahol a második, szigorubb és már a nemesítő által sajátkezűleg végzendő átválogatás következik. Ennél a tőnek összes tulajdonságait figyelembe veszi a nemesítő s csak azokat sorolja az elitek közé, a melyeket ezen szigoru bírálat a nemesítés céljára alkalmasnak talál. Ama tövek, amelyek bár csak egy tulajdonságra is kifogás alá esnek, egyébként igen szép tőnek mutatkoznak, sajnálat nélkül kidobandók, nehogy később sok munkának reáparazolása után legyünk kénytelenek ivadékaikat a nemesítésből kizárni.

Az elit-tővek tulajdonságainak megbírálásánál első sorban a legjobb, a legbiztosabb és nekünk legdrágább műszerünket, saját szemünket vesszük alkalmazásba s ezzel a növénynek több tulajdonságát állapítjuk meg, a mit rövid feljegyzéssel könyvbe iktatunk. Ez könnyen megyen, ha a nemesítő elég gyakorlati érzékkel, és megfigyelő képességgel rendelkezik. Egyik-másik tulajdonság elbírálásánál azonban az erre a célra szerkesztett eszközöket és műszereket nem nélkülözhetjük, pld. az elit-tő sulyának megállapításánál szükséges mérleget.

Nem kívánom részletezni azokat a tulajdonságokat, amelyek az elit-tővek elbírálásánál okvetlenül figyelembe veendőek. Hiszen ez akármelyik növénynemesítő könnyven részletesen megvan adva minden növényre vonatkozólag. Különben a „Gazdasági Lapok“-ban erről már többször szó esett. Egyébiránt ez egy következő közleményemből is kifog tünni, a melyben a növénynemesítés törzskönyvét és megfigyelési naplóját óhajtom ismertetni, ama könyveket, melyek az elit-tővek vizsgálatának adatait illetve az ivadékok fejlődése közben tett észleleteket tartalmazzák.

Megfigyelések utközben.

Irtta: Fehér Zoltán.

Mikor úgy gyalogszerrel ballagok a szántók között s a vármegyei vicinális utak oldalain kiültetett akáczfákra vetem pillantásom, elgondolom, hány értékes gyümölcsfát lehetne ezen magyar fák helyett ültetni, ha népünk a fa iránti szeretetet legalább annyira elsajátítaná, mint az ország határán élő vásmegyei lakosság, de addig míg az akáczfát is tönkre teszi a rosszakaratu butaság, nemesebb fák neveléséről szólni sem lehet. Hosszu gyakorlatom folytán, mely idő alatt 6 vármegyében gazdálkodtam, kivétel nélkül mindenütt megtették az éretlen suhancok, hogy a kiültetett fa egy részét tövestül kitépvé az ut árkába hajtották, míg más példányokat ostor-, kapa-, kasza-, villa- és ásonyélnek használtak fel, de néhányat csak úgy játékból megcsonkítottak, hogy többé ki ne hajthasson, míg néhánynak bőrét (héját) lehúzták, vagy az ágait tépték le igazi vandalizmussal, avagy baltával oly sebet vágtak oldalán, hogy a lengyengébb szél is kitért a zsenge csemetét. Átlag 5 évig tartott, míg egy fasort képes voltam teljesen beültetni s ezt is csak úgy, hogy a cősözszel, (most határörnek nevezik) őriztettem fáimat. A hol a fiatal nemzedék ily barbarizmusban leli örömét,

ott gyümölcsfákat ut mellett nevelni lehetetlen. Ezen okból a fák és madarak napját a népiskolák programjába venni nagyon helyes eszme volt Apponyi Albert gróftól, de ez még nem elég az üdvösségre, mert az iskolából kikerülő siheredek ma is csak oly vadul esnek neki a fáknak, mint hajdanában. A fa iránti szeretetet már az ovodákban kell a zsenge gyermek koponyákba csepegtetni s minél gyakrabban példák, mesékkel a fogékony lelkeket ezen eszméknek megnyerni s a falusi és pusztai iskolákban ne csak az egy kitűzött napon, de minél többször, minél gyakrabban, szívükbe kell vétni a nebulóknak, hogy a fát becsüljék, szeressék, gondozzák, ápolják. A falusi olvasókörök, gazdagok, casinók, stb. összejövetelekben ne csak a szövetkezetek áldásairól, a szántás-vetés mikéntjéről s egyéb a gazdaemberre nézve tényleg hasznos dolgokról tartsanak előadásokat, felolvasásokat, vitaestélyeket stb. hanem az utmenti fákról is; hogy a felnőttek is megszívleljék a jó tanácsokat s utóbb a szülők odahaza is oktassák gyermekeiket a fa nevelésben. Ily módon talán egy újabb generációt lehet nevelni, mely úgy 50 év múlva az utmentét gyümölcsfákkal fogja szegélyezni s azokat kellő gondozásban részesíteni.

Tovább haladok az apostolok lován, luczerna, stejerhere, baltaczim táblák között visz el utam, de megdöbben az a sok arankafolt, mely mindenfelé tönkreteszti ezen legkitűnőbb takarmánynövényeinket, mert a gazdaközönség nembánomsága, fájdalom, idejében nem irtja az élősdi, tartván Pató Pállal; „hej ráérünk arra még!“ Mikor még kicsi a veszedelem, könnyű volna megszabadulni a herefélék e parazitájától, csak a mezőgazdasági törvény s a hozzáírt miniszteri rendeletek utasításait kellene szigoruan végrehajtani kellő időben. Ha intő példaként — személyválogatás nélkül — a kiszabható legnagyobb büntetéssel sújtanák a késedelmeskedőket, tudom 90% al apadna le az arankafoltok száma. Természetesen végleg megszüntetni nem lehet egy csapásra a bajt, mert a legegésző állatok, a vad és a madarak is — sőt talán a rovarok is — tovább terjesztik az arankát, hisz tudvalevőleg ennek nemcsak a magja, de egy parányi kis szárrésze is elegendő a továbbfejlődésre, azért látunk sokszor a zabosbükönyben, a kenderben, lenben, sőt nem egyszer a kukoriczában is arankát. Aki könnyelműen trágyadombra veti arankát takarmányának ízékjét, a helyett, hogy azt elhamvasztaná, az maga lesz terjesztője e kártékony élősdi gyomnak. Óva intem a vezető köröket, hogy szigoru heremag vizsgálatainkat, melyek alapján, az ólomzárolás történik, valahogy ne akarják megengedni, mert akkor hazánkban a here és luczerna termelést be kellene szüntetni, mi óriási csapás lenne Tessék csak most is megtekinteni az osztrák határ mentén a hereféléket, mennyivel több ott az aranka, mint másutt hazánkban s miért, mert nagyrészt osztrák heremagvakat vetettek, melynek vizsgálata nem oly szigoruan hajtatik végre, mint azt a magyar törvény előírja. Ez elég bizonyíték állításom igazolására, elég intő, hogy óvakodjunk a nem magyar magvizsgáló állomás által ólomzárolt magtól.

Az árokparton van egy keskeny gyalogut, azon még lábtörés veszélye nélkül lehet menni, de magán a vicinális, vagy pláne a dülöuton a gyalogjárás majdnem lehetetlen, az uttest oly egyenellen, kátyu-kátyut ér, egyik mély kerékvágását egy nagy lyuk követi és sok apróbb gödör előzi meg. Ha sár van, a megszámlálhatlan

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

**szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.**

Részletes árjegyzéket szivesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

KÖNYVISMERTETÉS.

Utmutató a gazdasági tudósítók számára 1912. Kiadja a m. kir. földmívelésügyi miniszter. Huszadik évfolyam. Ára 1 korona. Megjelent az eddigi tartalommal, csakis az utasításokban van némi változás, a mult évvel összehasonlítva, mi természetes is, mert tudvalevőleg redukálták a tudósítók számát, megváltoztatták a jelentések beküldési idejét és azok címzését is, t. i. eddigelé közvetlen a miniszteriumba lettek küldve a jelentések, holott most a vármegyei gazdasági felügyelőhöz lesznek adressálva, ki azokat összevonva, mint kész extraktumot küldi be a miniszteriumnak. Hogy melyik rendszer jobb az eddigi vagy az új, azt csak a jövő mondhatja meg. Megemlítendő, hogy most is vannak rendkívüli esetek, elemi csapások, midőn a tudósító közvetlen érintkezhet a miniszterium statisztikai osztályával, még pedig sürgönyileg. A könyv ismeretterjesztő része nem változott.

Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek országos egyesületének évkönyve az 1911. évről, szerkesztette Jeszenszky Pál igazgató. Tartalmazza: Védnök és választmány, az 1912 április 28-iki közgyűlés, 1912-ik költségelőirányzatot, választmány választást, indítványokat, a nyugdíjintézet közgyűlését, tagok jegyzékét. Mindazon gazdatiszteknek, kik nem tagjai ezen egyesületnek ajánljuk e könyvecske átolvasását, hogy így megismerve e hasznos intézmény működését, lépjenek be tagokul a gazdatisztek tömörülésébe.

Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület évkönyve. Egy 166 oldalra terjedő könyv alakjában adta ki az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület mult évi működéséről szóló jelentését, mely részletesen számol be ezen fejlődő egyesületnek a mezőgazdasági téren kifejtett egy esztendei munkásságáról. Az évkönyv 6 fejezetre oszlik s különös figyelmet érdemel annak az I. fejezete, mely igen érdekes és tanulságos adatokat foglal magában a vármegyei mezőgazdaságáról és állattenyésztéséről, több évre visszamenőleg. A II. fejezet a gazdasági szakismeretek terjesztésére, a III. fejezet a szövetkezetek szervezésére és fejlesztésére, a IV. fejezet pedig az állattenyésztés fellendítésére irányuló mozgalmakról számol be. Az V. fejezet a gazdalközönségnek az egyesület által teljesített érdekképviseletét, a IV. fejezet pedig az egyesület beléletét tárgyalja, mely utóbbi részből különösen kiemelendőnek tartjuk, hogy az egyesület tagjainak a száma a mult év folyamán ismét 280-nal szaporodott, ugy hogy 1911. évi december hó 31-én az egyesületnek összesen 2138 tagja volt. Az évkönyvet Ipczy-Keller Iván ügyvezető titkár szerkesztette.

Kérdések és feleletek.

Kérdés: Planet vagy Columbia kapát használjunk-e?

A Planet jun. és Columbia lókapák közül, melyik van legjobban elterjedve, azaz melyik felel meg legjobban az ezekkel végzendő különféle munkáknak és mily erő (értve középerős lovak) szükséges ugy a közönséges, mint a mély kapáláshoz? Előre is tiszteletteljes köszönetem.

M. M.

Kérdés: Sziktelenítési eljárás.

A Pesti Hirlap f. évi márczius 31. számában Kankál János egy amerikai földsziktelenítési eljárást ajánl. Tisztelettel kérem, mi erre gazda-

társaim véleménye, illetve ismeretes-e szakembereink előtt ezen eljárás ér-e az valamit és mennyit?

M. L.

Kérdés: Réten csalányirtás.

Az uradalmi réten van egy jókora folt csalányos, minden évben kiszurkáltatom aczatoló vassakkal, de bizony újra csak kihajt. Kérem a Gazdasági Lapokban tudatni velem, nem lehetne-e a komisz gyomot valami módon sikeresen kiirtani?

F. F.

Kérdés: Homoktalajon legelő.

Egy száraz homokos területem van, melyet részben legelőnek szeretnék átalakítani, de félek hogy kárba vész fáradságom, ha kellő szaktudás nélkül fogok a dologhoz, azért tapasztaltabb gazdatársaim szives tanácsaiért esedezem ez alkalommal s ezt előre is nagyon köszönöm.

dr. G. J.

Felelet: Lepkeszeg termelése című kérdésre.

A nyolczvanas évek elején egyik nyitramegyei uradalomban én is termeltem ezen gyógynövényt pár éven át, mit *Trigonella foecum graecum* név alatt említenek a botanikusok. Egy k. holdra mintegy 20 kg. mag vetendő 9" sortávolban, hogy rendszeren gyomlálható és kapálható legyen, többnyire 2 kapálás elég, csak a gázos talajban kell harmadik is. Jó erőben levő talajt szeret, de friss trágyázásba ne tegyük, mert kevés magot nyerünk. Sekélyen vetendő 1"-re, vetés után hengerezzük, hogy ki keljen hamar s azután könnyű boronával porhanyítsuk fel a talaj felületét, hogy ezzel a nedvesség elillanását meggátoljuk. Akkor kaszáljuk ha a hüvelyeknek (beczőknek) nagy része érett, de az összesek beérését ne várjuk meg, különben igen sok szem kiperegne, akár a repczenél. Hogy könnyű szára, mely hajlandó lerogyni, jobban fennállva maradjon s így aratása könnyebb legyen, némelyek ritkásan közbe lóhabot vetnek, hogy ennek merev szárára felkusszon a növény. Cséplése olyan mint a repczéjé. Hozama 6—8 q pr. k.-hold s miután magját egészben vagy zuzva keverik a lovak zabja közé s egy késhegyni elég egy etetésre fejkenként. már nagy uradalom legyen az, mely évente 1—2 q lepkeszeg magot fogyaszt. E szerint p. o. egy 1000 holdas birtokosnak elég lesz ha 50 □-öln

BOLINDER nyersolajmotorok nyersolajlokomobilek

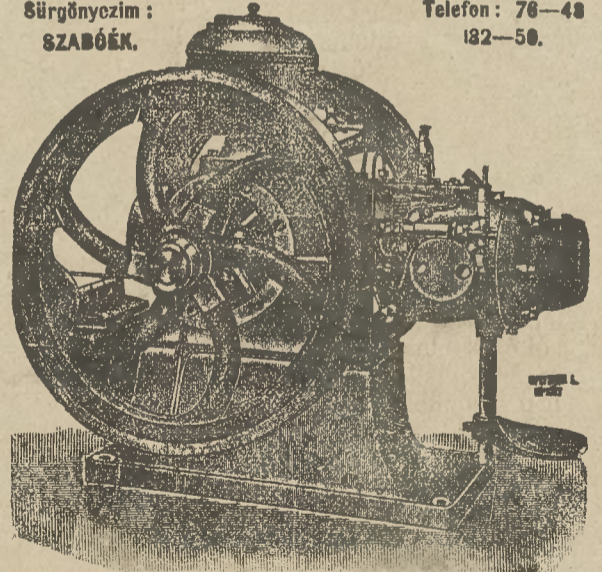
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA ozónól

Budapest, V. Váci-körút 26 szám.

kapatók.

Sürgőnyezim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76—48
182—50.

ARJOSZÉK MOTOR ÉS BÉRMINTVA.

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gőzekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold. ❖❖❖

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Uezérképviselet; Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Ullői-ut 52B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

termeszteti a növényt. Különben, hogy ha jól diszlik többet is vethet s akkor eladásra is termelheti magját, melyet a gyógynövény kereskedők szívesen vesznek meg.

F. Z.

Felelet. Védelem a fekete tücsök ellen című kérdésre.

A fekete tücsök (*Gryllus melas* Charp.) a telet rendszerint, mint négy-öt vedlésen már átesett lárvá, dermedt állapotban tölti. Téli szállásul mindig valamely száraz helyet keres ki: göröngyök, kövek, lyukak, repedések, száraz lomb, trágyamaradék stb. mind megfelelnek neki e célra. Tavasszal felébred a téli álmából s folytatja ősszel abbanmaradt fejlődését. Teljes kifejlődéseig, a minek ideje június-július hónapokra esik, összesen nyolc-szor vedlik meg. Ezután történik a párosodás, majd a peték lerakása. A fekete tücsök kóborló természetű s szereti az egyedülélést. Csakis fiatal korában él társasan, később szerteszéled, kiki a maga útjára. Ennélfogva rendes körülmények között fel sem tűnik a jelenléte, annyival is inkább, mivel a nappal rejtekhelyen, göröngyök, kövek alatt, repedésekben szereti tölteni. Valamint fel sem tűnik rendes körülmények között a kártétele sem. Ha azonban valamely helyen nagyobb mértékben elszaporodik, természetesen jelenléte és még inkább a kártétele is szembevetődik. Főleg növényevő lévén, mindenféle kulturnövényünkön rág Nagyobb károkat okozhat száraz időben a répa és burgonya gyökének, illetve gumójának megrágásával, továbbá a fiatal tengeriben, a dohánypalántákban s alkalomadtán a szőlőben és szőlőoltványiskolában a tavaszi fakadásban és gyenge hajtásokban. Feljegyzett adatok szólnak még kártételeiről a tengeri vetőmagban, továbbá a házak belsejében: az éléskamrában elhelyezett élelmiszerekben, a fehérneműekben stb., azonban utóbbi kártételeit éppen alkalmosságuknál fogva helytelen volna állandóan tekinteni.

Sajnos, hogy a védekezés terén a fürge állattal szemben meglehetősen meg vagyunk akadva. Főleg áll ez a jelen esetben, a kérdésttevő esetében. Ugráló természete miatt a kézzel, vagy gyűjtése valami eszközzel keresztül nem vihető. A baromfi a fekete tücsköt nem csipegeti fel. Valamely méreggel, pl. barkósóval (klórbárium), permetezés arzéntókkal valószínűleg eredménnyel járna, csak hogy e téren még kísérletek kívánatosak, főleg a procentuatio szempontjából. Ennélfogva nincs más mód, mint agyoncsapatása fűzfa- vagy nyirfavesszőnyalábokkal. A hajtás mit sem ér, mert miként kérdésttevő is tapasztalta, a ravasz tücsök ismét visszatér; agyon kell ütni. Ezt gyerekek örömmel végezik. Hogy pedig a siker nagyobb legyen, arra törekedjünk mindig, hogy a tábla felszíne sima legyen. Mert minél kevesebb a buvóhely, annál könnyebben végezzük vele

Kadocsa Gyula.

Felelet. A buza maximális sulya című kérdésre.

Tudomásom szerint, mely gyakorlataim alatt előfordult, eddig 86 kg. fajsúlyu búzánál nehezebbet nemcsak nem láttam, de ilyenről nem is hallottam. Azonban Kosutány Tamás dr. épp a múlt héten teszen említést a Köztelekben, hol a különböző vidékeken termelt búzák fajsúlyát protein és siker tartalmát sorolja fel és tanulságos dolgokat tárgyal, hogy 1911. évben előfordult 87 kg. fajsúlyu buza is. Ez azonban ritka évben — 10—15 évben ha egyszer — fordul elő. Tehát nemcsak a 82 kg. buza nem humberg, de a 87 kg. sem. Az illető pesszimiztikus gazda úgy látszik nem sok búzának mérhette meg a

fajsúlyát, hogy ilyen kijelentést kockáztatott meg.

Szücs János.

Felelet. Porhanyító vagy tárcsás borona című kérdésre.

Az őszi szántásba jövő tavaszi kalászosok alá, hogy tárcsásboronát alkalmazzunk-e, vagy grubert, extirpátort; tulajdonképp attól válik függővé, melyik van meg a gazdaságban, bár tagadhatatlan, hogy a tárcsásborona tökéletesebb, vagyis szebb és jobb munkát végez, mint a grubert, vagy extirpátor és ha nem túl mélyen kell a tárcsát lebecsátani, könnyebb is mint a másik kettő, ugyanolyan nagyságu terület s ugyanannyi időre történendő elvégzésére. Mert míg a tárcsát 2—3 erős ló elbirja bárminő mélységig, vagyis a meddig a tárcsa lebecsátható s naponta 8—10 holdat is elvégez, addig a nehéz gruberrel 4—6 ökor jó ha 6—8 holdat meggruberez. A grubernek tehát olyan esetben van helye, ha a talaj túl gazos, a mit a tárcsa esetleg nem bír teljesen kiirtani. Kora tavasszal azonban ilyen eset nem fordul elő.

Szücs János.

Felelet: Borsótermelés nagyban című kérdésre.

A vetési borsó (*Pisum sativum* L.) fajtái közül nagybani termelésre a stockerauin kívül a szepesi borsó, a zöld borsó vagy a Viktória borsó ajánlható. A talajminőségen kívül az éghajlat is figyelembe veendő annak az eldöntésénél, hogy gazdasága alkalmas-e borsó termelésre. A száraz és meleg vagy ellenkezőleg a hűvös és csapadékduz vidéken borsó termeléssel nem érdemes foglalkozni, ellenben a mérsékelt meleg és nedves klíma alatt közép kötöttségű, mélyrétegű 0.10%-nál több meszet tartalmazó talajokon termelése nagyon jövedelmező. A borsó tápanyagban nem szűkölködő talajt kíván. Istálló trágyába vetni, hacsak nagyon kiélt talajba nem kerül felesleges, mert nitrogéngyűjtő képességét nem hasznosítaná, buján fejlődne, de a sok levél és virág daczára kevés magot kötne. Az istálló trágyázást 2 vagy 3 év múlva kövesse tehát a borsó, midőn az ezzel adott nitrogén nagy részben már felhasználott, de még maradt belőle annyi, a mennyi a zsenge borsónövényke nitrogén szükségletét fejlődésének első szakaszában a nitrogéngyűjtő bacillusok elszaporodása előtti időben fedezi. A műtrágyák közül elsősorban a foszfor-savtrágyázást hálálja meg. Mészszegény talajon kat. holdanként 200—300 kg. Thomas-salakot, egyebütt 125—150 kg. 18% os szuperfoszfátot adjunk alá. Homokos vályogon a káli-trágyázásra is szükség lehet; a 40% os kálisóból kat. holdanként 100—175 kg. káinából 300—400 kg. kell. A borsóban a késői fagyok ritkán tesznek kárt, ezért enyhe vidéken márczius végén, magasabb fekvésben április hó folyamán vetendő 16—30 cm. sortávolságra, 5—8—10 cm. mély alátakarással kat. holdanként 75—125 kg. (95—150 l.) mag. Néha szórva vetik, de sokkal helyesebb a soros vetés. A szűk sorokba vagy szórva vetett borsó ápolása fogasoláshól és a később mutatkozó gyomnövények magérlelés előtti kigyomlálásából áll, a széles sortávolságra vetettet ezenkívül egy vagy két ízben

megkapáljuk. Fogasolását óvatosan kell végezni, borus időben lassan járassuk a nehéz boronát, nehogy tövestül kitépje és törje a fejletlen gyökérzetű és törékenyszáru csiranövényt. Jó talajon kedvező időjárás mellett a borsó henyelésre hajló szára gyakran leroskad, nedves időben rothadni kezd. Ezt elkerülendő, biztosabb tavaszi rozsszal, lóbabbal, zabbal vagy gomborkával keverékben termelni. A keverék $\frac{3}{4}$ rész borsóból, $\frac{1}{4}$ rész lóbabból áll, a lóbabot kb. 4 héttel a borsó vetése előtt kell elvetni. A másik $\frac{2}{3}$ rész borsó + $\frac{1}{3}$ zab, ugyanez a tavaszi rozs + borsó aránya is. A kettő közül jobb a zabos-borsó, mert a tavaszi rozsszal csak a korai borsófélék érnek egyidőben. Helyenként jól bevált a gomborkás keverék is. A mikor a borsó 8—10 cm. magasra nőt kat. holdanként 1 kg. gomborkát szórunk közé és sekélyen aláboronáljuk. Végül felhívom gazdatáraitam figyelmét a borsótermelés egyik veszélyes rovarellenségére, a borsósizsikre, a mely a fertőzött vetőmaggal könnyen behurcolható. Vagy zsiszikmentes vidékről pl. a Szepességéből ajánlatos a vetőmagot beszerezni, vagy a vásárolt zsiszikos mag szénkezezésével stb. kell biztosítani kipusztításukat.

S. Mező Károly.

Felelet: Czukorgyártás kukoriczából című kérdésre.

Bizony ez a tárgy tudomásom szerint most is ott van, a hol évek előtt volt, t. i. hogy még eddig nem találták fel a gyakorlatilag is beváló módját a tengeri-czukorgyártásnak, mert annak előállítása sokkal többbe kerül, mint a mennyit ér. De ugylátszik nem is igen törekszenek a tudósok a kérdés megoldására, inkább a répa czukortartalmának fejlesztése s a gyártás tökéletesítése által törekszenek olcsó édesítő-anyag készítésére, de meg a természet a czukornádban s czukorjuharban is elég dusan nyújtja a czukrot az emberiség részére. Ha még hozzá vesszük a Japánban divó rizsezukor s mindenütt elterjedt krumpliczukor gyártást is s nem feledjük el, hogy a méhek is rengeteg mennyiségű mézzel édesítik meg az ember életét, akkor igazán feleslegesnek is tűnik fel kukoriczából is czukrot gyártani, mikor ennek ugy is oly nagy használati értéke van az állattartásnál.

F. Z.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. Időjárásunk nem kedvező a mezőgazdaságra nézve. Majd hirtelen abnormális rekkenő melega hűvös időjárásra, majd ciklonszerű orkán majd jeges, viharos, sőt helyenkint felhőszakadásos eső, ismét hűvösödő idővel, minek következtében a gazdasági növényzet nem fejlődhetik kívánalomszerűleg. Van is elégséges még mindig dudvafüves, sárga buza. Vannak ugyan igen szép buzavetések is. Ezek azonban csak jól művelt, kellő trágyaerőben lévő urasági birtokon láthatók. Paraszt birtokon többnyire silány és dudvafüves sárga, vagy legalább is nem kellőleg kielégítő. Tavaszaiak sem kellőleg fejlődnek, különösen az árpák sárgás színűek. A sok hűvös esős, csak

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyuvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben
és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

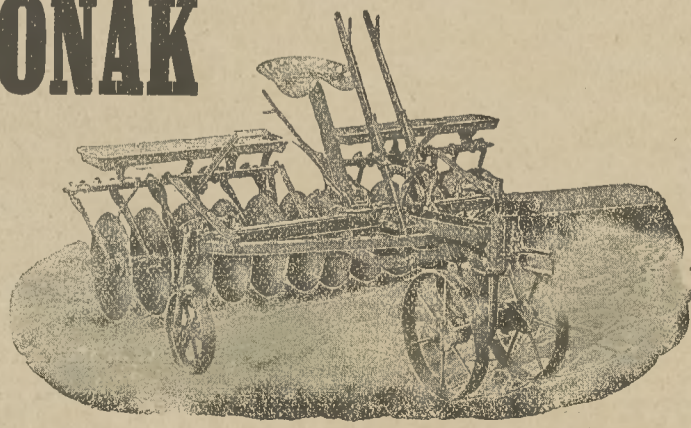
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárcsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

néhány napi közökkel meleg időjárással a jó buzákban a rozsda tünetei mutatkoznak. Egyelőre most már szép derült szárazabb és meleg időre volna szükség, hogy a rozsda fejlődése megakadályoztassék, vagy legalább is hátráltassék, a mi a most már lekaszált és kaszálás alatt lévő természetes széna és luczerna felszárítására is szükséges volna, holott ellenkezőleg e sorok írásakor is esőre hajló, már csepegős idő van. Ha tovább is így tart, tönkre megy a kevés széna és luczerna termés. A két féle széna alig több így is a múlt évi termés felénél. A tengeri ugyszólván ki kelt már mindenfelé, a víz nyomott földek kivételével, mely utóbbiakba helyenkint még most is vetnek korán érő tengerit, A korábban vetettek és kikelteteket már kapálják is. Répa már bekapálva van, az egyezés folyamatba van. Szőlő nagyon rosszul fakad, kivált betakart, még inkább a lehuzott vesszőjük. Bortermés fele sem mutatkozik a múlt évek megfelelőleg, de hogy ebből is mit hagy meg a peronoszpora és szőlőmoly, az nagyon kérdéses. Gyümölcstermés sem minek mondható.

Német gazdaságok Budapesten. A hallei mezőgazdasági egyetem harminc hallgatója tanári vezetésével hosszabb tanulmányutra Budapestre érkezett. A német gazdaságok tanulmányutjukat Budapesten a kőbányai sertésvészellenes szérumot termelő intézet tanulmányozásával kezdték meg. hol Hutyrá Ferenc, Wagner Ferenc, Jeszenszky Pál és Fabricius Endre OMGE titkárok fogadták őket. Majd a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének kőbányai sertészhizlaló telepét szemléltek meg a vendégek, honnan a Mezőgazdasági Muzeumba vonultak, hol Radisich György min. tanácsos és Paikert Alajos igazgató őr mutatták be az intézetet. Másnap a hűtőházat nézték meg a külföldiek, végül Budapest környékbeli tanulmányutjukat Budafokon végezték be, ahol Lónyai Ferenc min. tanácsos és Rác Sándor igazgató adtak fölvilágosítást a halleieknek a pincemesteri tanfolyam berendezéséről. A német gazdaságok Budapestről Mezőhegyesre utaztak, honnan Szegedre és Debrecenbe mennek.

Román támadás a magyar buza ellen. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmívelési és növénytermelési szakosztálya Dessewffy Aurél gróf elnöklésével tartott 22-én délutáni ülésén foglalkozott a magyar buza ellen intézett újabb hivatalos román támadással, mely Zaharia bukaresti egyetemi tanárnak e tárgyban megjelent könyvében kifejezésre jut és a melynek elterjesztéséről kellett volna jobban gondoskodott a romániai földmívelésügyi kormány. A román támadást Kosutány Tamás dr., az országos kémiai intézet világhírű igazgatója utasította vissza energikus szavakkal, a tudományos érvek egész halmazával cáfolván meg Zaharia dr. állításait.

Az előadó az ügy történetére visszaillesztve, eredeti idézetekkel bizonyítja, hogy nem a magyarok támadják a román búzát, de ellenkezően, a románok kürtölik a világba, hogy a világhírű magyar liszt tulajdonképpen román búzából készült s azért csökken a magyar liszt kivitele, mert az őrési forgalom megszűntével a román buza behozatala nehézségekbe ütközik. Bizonyítja, hogy a román buza bírálatánál használt adatokat előkelő francia, német, sőt román közleményekből vette, s míg ezek megeáfolva nincsenek, né-

zetét meg nem változtathatja. Munkájának lekritizálása tekintetében elmondja, hogy azt az egész külföldi irodalom kitüntető elismeréssel fogadta, míg Zaharia munkáját maguk a románok hibákkal teltek, s támadását reklámhajhásznak tekintik, a ki a tényeket elferdíti és a kivel vitatkozásba bocsátkozni nem érdemes, de nem is méltó. A nagy figyelemmel hallgatott előadás után Dessewffy Aurél gróf köszönte meg Kosutány Tamásnak a magyar buza védelme körül kifejtett fáradhatatlan munkásságát. Hasonló értelemben szólalt föl Bacher Emil, a főváros malomérdekeltség részéről, kérvén egyúttal föl szólalásában, hogy karolja föl az O. M. G. E. a beviteli utalvány-rendszer ügyét. Ezen tárgyat az elnök a közgazdasági osztályhoz utasította. Koppély Géza buza-nemesítő állomás szervezését kívánja. Löherer Andor az érdekelt közgazdasági szervezetek anyagi támogatását kéri Kosutány fejtegetéseinek külföldön való terjesztéséhez. Rubinek Gyula szerint Zaharia támadását vissza kell utasítani. Ennek elérésére a leggyakorlatibb eljárása Berlinben rendezendő őrési és sütési eljárás sikere lesz, mihez a kormánytól a legmesszebbmenő támogatását kéri. Több felszólaló nem lévén, kimondotta a szakosztály, hogy Rubinek föl szólalása értelmében fölterjesztést intéz a földmívelésügyi kormányhoz.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmívelési és növénytermesztési szakosztályának Dessewffy Aurél gr., majd Dessewffy Emil gróf elnöklésével csütörtökön délután tartott ülésén Kerpely Kálmán, a debreczeni gazd. akadémia igazgatója érdekes előadásában az 1910. és 1911. évek eltérő időjárását ismerteti és kimutatja, hogy Debreczenben 1911-ben a csapadék mennyisége, kivált a tavaszi és nyári hónapokban jóval kevesebb volt, mint 1910-ben. A csapadék hiányának, illetve eloszlásának rendszertelensége és a feltűnően erős s gyakori széljárás okozta, hogy a tavalyi vetés jóval rosszabb eredményt adott, mint előző évben. Hogy mégis közepes termés volt elérhető, ez tisztán csak a céltudatos talajmívelésnek köszönhető. A Campbell-féle talajtömörítéssel ellenben 1911-ben nem volt oly eredmény elérhető, mint az előző normálisabb évjáratu esztendőben, mert a tömörített földréteg vízgyűjtő hatása a csapadék hiánya miatt nem tudott érvényesülni. Több évi kísérlet alapján arra a következtetésre jutott, hogy a céltudatos talajmívelés még a száraz években is föltétlenül meghozza a magamamatát, ellenben a Campbell-féle talajtömörítés ennek keretében csak másodrendű fontossággal bír. Az előadásért Dessewffy Aurél gróf tolmácsolta a szakosztály köszönetét. Ezután Jeszenszky Pál ügyvezető titkár a dry farming kongresszus Magyarországra történt meghívásával kapcsolatban utal a kongresszus óriási anyagi kiadására és kifejti, hogy gyakorlati szempontból ez a kongresszus nem járna semmi eredménnyel. Javasolja, hogy ezt a bizottságot osszlassák föl és a kongresszus rendezésétől egyelőre álljanak el. Leidenfrost Károly hosszasan fejtegeti a dry farming kongresszus hasznát, Koppély Géza szintén ilyen értelemben szólalván föl, a szakosztály Szilassy Zoltán titkár, Rubinek Gyula igazgató, Marton Andor, Serbán János, Derera József, Saffáry János, Löherer Andor és Dessewffy Emil gróf megjegyzése után

kimondotta, hogy a dry farming bizottságot feloszlatja és a dry farming kongresszus rendezésétől egyelőre lemond. Végül Jeszenszky Pál a tanács határozata alapján egy amerikai tanulmányut rendezésének czélszerűségére mutat rá. A szakosztály bizottságot küldött ki a részletek megállapítására.

A Gazdatársadalom mozgósítása. A Magyar Gazdaszövetégnek június 19-én Siófokon Darányi Ignác elnökle alatt tartandó gazdaggyűlése, mint az eddigi jelentkezésekből kitűnik egyre hatalmasabb arányúnak mutatkozik. A nagygyűlés érdekében, mely gazdatársadalmunk ünnepélyes tüntetése lesz a mezőgazdasági vámvédelem és nemzeti birtokpolitika mellett, a Gazdaszövetség megmozgatta az ország összes földmívelő szervezeteit, a legtávolabbi falvak is elküldik követeket a siófoki nagygyűlésre, mely méreteiben előreláthatólag gazdasági politikai hatásaiban is felül fogja mulni az összes eddigi gazdaggyűléseket. Az országos gyűlésre a Gazdaszövetség meghívta a kormányt, továbbá a megyei és egyházi főhatóságokat is, valamint az összes magyar gazda- és szövetkezeti szervezeteket, amelyek kivétel nélkül részt vesznek, illetőleg képviseltetik magukat a nagyszabású gyűlésen. A helyi előkészületeket a Balatoni Szövetség részéről Batthyány Lajos gróf, Óváry Ferenc képviselő és Cséplő Ernő titkár, a Veszprém vármegyei Gazdasági Egyesület részéről Hunkár Dénes főispán elnök és Kajdacsy Endre titkár, a Tapolcazi gazdakör részéről pedig Förster Elek és Szigethy Endre titkár végzik. A Magyar Gazdaszövetséghez a tömeges jelentkezéseken kívül már több főpap és főispán levele is beérkezett, amelyben részvételüket bejelentik. A többek között Hornig Károly báró veszprémi, Várady L. Árpád győri püspök, értesítették a Szövetséget, hogy pásztor levélben hívják fel a falusi nép figyelmét a gyűlésre. A Magyar Gazdaszövetség az összes meghívókat szétküldte már s aki arra igényt tart, az a Szövetség titkári hivatalánál jelentkezzen.

Gazdakongresszus Kolozsvárott. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnökségéhez több választmányi tag indítványt adott be, hogy az egyesület a jövő évi erdélyrészi kiállítás idején a fővárosi vezető gazdatársadalmi szervezetek bevonásával nagyobb gazdakongresszust rendezzen Kolozsvárott. Az indítvány, mely rokonszenves fogadtatásra talált a kolozsvári gazdakörében, az EGE legközelebbi ülésén kerül megvitatás alá.

Az erdélyi szász mezőgazdasági egyesület közgyűlése Brassóban. Az országos erdélyrészi állat és gépkiállítás alkalmából ennek megnyitását következő napon május 17-én tartotta a kiállítási diszesarnokban közgyűlést az erdélyi szász mezőgazdasági egyesület. A közgyűlés nagyon látogatott volt, mi természetes is ha elgondoljuk, hogy a 12 000 tagból álló egyesületnek közel 8000 tagja időzött Brassóban az országos kiállítás alkalmából. A földmívelésügyi miniszter képviselőjében Serbán János miniszteri tanácsos, az Országos Magyar Gazdasági Egyes. részéről: Krolopp Hugó. A közgyűlés elnöke Bock Károly legelőbb a földmívelésügyi miniszterium képviselőjét üdvözölte, megköszönve az erkölcsi és anyagi támogatást a kormány részéről. Serbán miniszteri tanácsos

Minden gazdasági munkát jól, olcsón és hamar elvégez eredeti amerikai magánjáró benzinlokomobilunk

!! Ne mulassa el egy gazda sem !!

saját érdekében árjegyzéket és szakszerű felvilágosítást kéri
eredeti amer. magánjáró benzinlokomobiljainkról,

melyekkel gazdaságában minden munkát, melyhez erő szükségeltetik, **olcsóbban, alaposabban** és jóval **rövidebb idő alatt** elvégezhet. Szánthat, arathat, boronálhat, csépelhet, gabonáját, takarmányát behordhatja, malmát és takarmánykamráját meghajthatja.

Szakszerű felvilágosítások és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁG, Bpest, V., Lipót-körut 15.

a földmivelségi miniszter szívélyes üdvözlését és legteljesebb megelégedését tolmácsolva, kijelenti, hogy általánosan el van ismerve az egyesület nagyszerűen szervezett tevékenysége és a miniszter erről személyesen is meggyőződött a kitűnően sikerült kiállítás alkalmából. Ezután *Briebrecher* Rezső főtitkár terjesztette elő évi jelentését, és különösen felemlíti, hogy a pinzgau szarvasmarha fajta vált be, minek hasznát veszik, kiváló eredménnyel a berni-szimmentali faj nem hasznosult, miért az egylet az előbbi pártolja. A földmivelségi miniszter Fogarason egy nagy tejgazdaság alapítását tervezi és a nagyszebeniek fiatal állatok részére tavaszi legelőt teremtettek. Az egyesület több gazdasági gépet osztott szét és a megyesi pinczeegyleti központot segélyel támogatta. Feszült figyelemmel hallgatták végig *Pirkner* János előadását a „Honi állattenyésztésről”, a hustermelés nagy fontosságáról a nemzetgazdaságra és kifejtette, hogy Magyarország fekvése, éghajlata és gazdasági viszonyainál fogva, eredetileg hivatva van Európa nagy részének ellátására hussal és hogy ez elérhető, még körülbelül másfélmillió hold havasi legelőre van szükségünk. Végül az alapszabályszerű választások megejtettek.

P. Gy. L.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete részére az 1912-ik évre kinevezett szakbizottsági elnökök névsora a következők: (Oly esetekben ugyanis, a mikor a károknál a károsult a kiküldött kárbecslővel a kárösszeg nagyságára nézve megegyezni nem tud és szakbizottság megalakítása kerül sorra, úgy a szakbizottsági elnök azok közül választható, a kiket a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nevezett ki.) 1. Czobor Béla Sarlókajsza, up. Üzbégh, Nyitra m. 2. Elek Henrik fb. Tótmegyer. 3. Farkas Ferencz Anyalapusza, Komárom m. up. Érsekújvár, Nyitra m. 4. Gross Hugó j. igazgató, Komját, Nyitra m. 5. Jeszenszky Pál kir. tan. OMGE titkára, Budapest, IX. Üllői-ut 25. 6. Kenessey Miklós fb. Szentmártonkáta, Pest m. 7. Makfalvay Géza fb. ny. államtitkár, Kiskorpad, Somogy m. 8. Marton Andor Torontálmegyei G. E. titkára, Nagybecskerek. 9. Mayer Pál ny. főhadnagy, j. főfelügyelő Budapest, VIII., József-u. 16—18. sz. 10. Nick Ede udv. tan. ny. áll. j. igazgató Gödöllő. 11. Récsy Miklós j. igazgató Ótvenes, up. Sofronya. 12. Törley Gyula fb. Zornatica, up. Bácsopolya. 13. Vásárhelyi József az Aradmegyei g. e. elnöke. Arad. 14. Serfőző Géza gazd. egyesületi titkár, Budapest, IV. Vármegyháza. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége nevében: Gróf Károlyi Mihály s. k. elnök.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 19-én tartotta Aradon rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen *Vásárhelyi József* igazgató elnök elnökölt, aki megnyitó beszédében összetartásra és tömörülésre buzdította a jelen volt gazdákat. Azután *Ipolyi-Keller* Iván ügyvezető titkár terjesztette elő az igazgató választmány jelentését az egyesület mult évi működéséről, továbbá a felügyelő bizottság jelentését az egyesület vagyoni állapotáról, *Kemény Szilárd* titkár pedig a folyó évi költség előirányzatot terjesztette elő és tagok létszámában történt változásokról számolt be, mely szerint az egyesület tagjainak a száma a mult év folyamán ismét 280-nal szaporodott. Ezután a tisztújítást ejtette meg a közgyűlés, elnökké újból Gróf *Zselénsky* Róbertet, igazgató elnökké *Vásárhelyi Józsefet*, alelnökké *Frisbeis* Miklóst, *Kokas* Józsefet és *Purgly* Lászlót választván meg egyhangúlag. Az elhalálozás és elköltözés folytán megüresedett választmányi tagsági helyeket *Body* Bódog, *Bolics* Ernő, *Faragó* István, *Leopold* Zsigmond, *Martans* Cäsar, *Nespera* Aladár, *Rössler* Károly és *Salacz* Gyula egyesületi tagokkal töltötte be a közgyűlés. Számvizsgáló bizottsági tagokká *Cselkó* Árpád, *Haberáber* György és *Török* Géza, ügyészekké pedig dr. *Keresztes* Gyula és dr. *Kopf* János lettek megválasztva. A gyűlés befejeztével a kisgazdák között mintegy 250 drb. nyeremény tárgy, többek között egy drb. egy éves simmenthali üsző, 4 drb. tenyészsertés, egy kukoricza morzsoló, egy szeckavágó, egy repavágó, egy Sack eke stb. lett kisorsolva mintegy 1400 korona értékben.

A gazdatisztek érdekei és a telepítési törvényjavaslat. A magyar gazdatiszti kar anyagi és erkölcsi érdekeinek védelmére hivatott Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete kezdettől fogva a legnagyobb aggodalommal figyeli a parcellázási üzlet terén

mutatózó sajnálatos jelenségeket, ami mérhetetlen károkat okoz egy, a mezőgazdaság szempontjából nagyon is értékes társadalmi osztálynak: a gazdatiszteknek, mert minden birtokfeldarabolás ma néhány gazdatiszti állás megszűnését, néhány művelt középosztálybeli családnak valóságos földönfutóvá tételét jelenti. Különösen ebből a szempontból kiindulva, fölterjesztést intézett az egyesület a földmivelségi miniszteriumhoz a telepítés és parcellázás minden részletét szabályozó törvényjavaslat benyújtása iránt. Utal a fölterjesztés a Darányi-fele telepítési törvényjavaslatra, mely két ízben is feküdt a képviselőház asztalán és amelyet az egyesület a maga részéről teljesen alkalmasnak tart a parcellázás terén tapasztalható visszaélések kiküszöbölésére.

A gazdák műtrágyagyára. A Komárommegyei Gazdasági Egyesület kebeléből mozgalom indult ki egy tisztán a gazdaközönség erejével létesítendő műtrágyagyár felállítása érdekében. A cél részleteinek megvitatása végett az OMGE, a Nyugatmagyarországi Földmivelői Gazdasági Egyesülete, a Bars, Esztergom, Fejér, Győr, Hont, Moson, Nyitra, Nógrád, Pest, Pozsony, Sopron, Tolna, Trencsén, Veszprém, Zala és Zemplén vármegyei gazdasági egyesületek kiküldötteinek bevonásával tanácskozást tartottak, melyen a Komárommegyei Gazdasági Egyesület részéről Major László és Szántó Lajos be-terjesztették az alapítási tervezetet. A tárgyalás során a kiküldöttek kijelentették, hogy saját hatáskörükön belül az eszmét propagálni fogják és oda fognak törekedni, hogy ez a műtrágyagyár a gazdák bevonásával mielőbb üzembe jöhessen. Az OMGE kiküldötte az egyesület erkölcsi támogatásáról biztosította az értekezletet a földmivelségi miniszter megbízottja pedig kijelentette, hogy a miniszter a legnagyobb jóindulattal kíséri a mozgalmat, és megvalósulás esetén nagyobb összeggel fog részt venni az alapításban. Végül Kálmán Rudolf elnökle alatt a szervezési munkák teljesítésére bizottságot választottak és elhatározták, hogy küldött-ségileg is fogják a földmivelségi kormány támogatását kérni.

A magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete kedden délután tartotta meg évi rendes közgyűlését gróf Zselénski Róbert elnökletével. Elfogadta a közgyűlés Drucker Jenő igazgató referádája alapján a mult évi működésről szóló jelentést, melynek jóváhagyása után Löherer Andor, Koppely Géza és Hammersberg Jenő általános helyeslés közben az osztrák bortörvény revízióját sürgették. Drucker Jenő igazgató tartott ezután előadást borászatunk közzgazdasági jelentőségéről. Rámutatván a hazai szőlőmivelség fontosságára, a borforgalom realitása és helyesebb mederbe terelése céljából szükségesnek tartja, hogy az évi bortermésről szóló, megyék és törvényhatóságok városok szerint összesített kimutatás legkésőbb a következő év február végéig megjelenjen. Annak adatait a legszélesebb körben ismertessék. A régi borkészletről, valamint a belföldi fogyasztásról évenként legalább kétszer és pedig először a szüreti adatok közzétételekor (február végével), másodszer pedig néhány héttel szüret előtt (szeptember elején) kimutatást közöljenek. Magyarország szőlőkészletére és borászatára vonatkozó összes adatokat különálló munkában mielőbb dolgozzák fel és a borvidékekről térképeket adjanak ki, melyek tájékoztassák az érdeklődőket az összes bortermelő községekről, borkereskedelmi gócpontokról és közlekedési vonalakról. Ilyen értelemben határozati javaslatot nyújt be, felszólítván a közgyűlést, hogy e kívánalmak teljesítésére a földmivelségi és kereskedelemügyi kormányt kérjék fel. — Az előadásért Zselénski Róbert elnök mondott köszönetet, mire a közgyűlés az előadásban felsorolt kívánalmakat egyhangúlag magáévá tette.

Kisbirtokok teremtése Dániában. A dán képviselőház nemrégiben törvényjavaslatot szavazott meg, a mely felhatalmazza a kincstárt, hogy tíz millió korona kölcsönt osszon ki azon mezőgazdasági munkások között, a kik a pénzt kisbirtok megszerzésére akarják fordítani. E törvény értelmében minden dán alattvaló, a ki 25. életévéig betöltötte és a ki takarékoságáról s feddhetetlen előéletéről bizonyítható tud szolgáltatni és emellett 400 korona vagyonnal rendelkezik, állami segínyt nyer oly kisbirtok megvásárlására, mely 4000 koronánál nem drágább. A kincstár a birtok ár kilencztized részének megfelelő kölcsönösszeggel támogatja a vevőt, vagy

is 3600 koronát kölcsönöz, hogy a vételért kifizethesse. A kölcsön visszafizetése is a lehető leg-humánusabb megállapítá-ok szerint történik. Az adós az első 5 év folyamán ugyanis csak 3 százalék kamatot tartozik fizetni a kincstárnak, vagyis a teljes kölcsön után 108 koronát. Az 5 évi határidőn túl a 3 százalékos kamaton kívül a kölcsönvett összeg felének 1 százalékát fizeti évi törlesztés gyanánt. Ha tehát a kölcsönvett összeg 3600 korona volt: ennek fele 1800 korona; fizet tehát az adós 108+18=126 koronát évente. Az adósságnak másik felének (1800 korona) törlesztése pedig 1/2 százalékos összegben történik, vagyis az adós a kamaton felül 9 koronát amortizál. Az egész adósság így körülbelül 45 év leforgása alatt lesz törlesztve. A kölcsön alapjául szolgáló jelzálogos kötvények adó, bélyeg és illetékmentesek. Legközelebb a dán kincstár a kisbirtokosok ezen kötvényeit olyan nagy összegben fogja kibocsátani, a minőben a kisemberek közt forgalomba hozta.

A magyar bortermelők országos szövetkezete vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését. A közgyűlés jóváhagyta a bemutatott évi jelentést, amely megemlékezett a mintapincze forgalmának számottevő emelkedéséről. Ennek legfőbb részben az az oka, hogy a fogyasztó közönség a mintapincze bora iránt egyre növekvő bizalommal viseltetik, másrészt pedig olyan intézkedések történtek, amelyek a bor értékesítésének módosításával kapcsolatosok. Főlemlíti a jelentés az északamerikai képviselő szervezetét is, amely képviselő a mult évben kezdte meg működését kedvező kilátással a jövőre. Az igazgatóságba beválasztották Hertelendy Ferenczet, Görgy Gyulát és Perczel Ferenczet, míg a felügyelő-bizottságba a sorrendben kilépő Kovácsy Ferenczet választották meg újra. Egyidejűleg tartották közgyűlésüket a m. kir. országos középponti mintapinczében képviselt termelők is Lónyay Ferencz miniszteri tanácsos, az országos borászati kormánybiztos elnökletével. Az évi jelentést, amely a mintapincze mult évi működéséről számolt be, jóváhagyóan tudomásul vették és a bizalmiférfiak sorába Miklós Ödönt, Adriányi Kálmánt és Bernáth Bélát választották meg. A közgyűlést követően tartotta a szövetkezet igazgatósága is ülést, amelynek egyetlen tárgya a szövetkezet elnöki és alelnöki tisztségének betöltése volt. Elnökké Hertelendy Ferencz főrendiházi tagot, alelnökké pedig Koppely Géza földbirtokost választották egyhangúan.

Védekező szerek kedvezményes szállítása. A kereskedelmi miniszternek most kiadott rendelete alapján máv. helyi díjszabásában fennálló XXII. sz. kivételes díjszabás szerint az oidium nevű szőlőbetegség ellen való védekezésre rendelt kénporra, valamint a peronoszpora pusztítására rendelt rézgáliczra, vasgáliczra, kevert gáliczra, rézgáliczkeverékre és jeggezes azurinra darabárúként, vagyis 5000 kilogrammnál kisebb mennyiségben való földadással a máv. vonalain díjkedvezésképp az A. osztály díjtételeit alkalmazzák, ha az e cikkekkel álló küldeményeket az Omge által kiállított és a rendelt tanúsító igazolványok alapján adják fel. Ujabb a kedvezést darabárúként földadásra kerülő, a peronoszpora pusztítására rendelt vegyi uton permetező pormésküldeményekre is engedelmelte a miniszter, kikötvén, hogy e küldemények szintén az Omge által kiállítandó igazolás alapján adassanak föl.

Borkiállítás Lőcsén. A Szepesség központján, Lőcsén június hó 2-án országos jellegű borkiállítás lesz. Bemutatóra kerül Tokaj, Erdély, Badacsony, Szekszárd, Villány, Gyöngyösvisonta, Eger, Ermellék, Kecskemét, Czegléd és valamennyi számottevő hazai borvidék termékének legjava. A borkiállítás ingyen borkostolóval is kapcsolatos. Mindenki díjtalan vehet részt rajta.

A kivándorlás Temesmegyéből. Temesmegyében 1911-ben az utlevél kérők száma az előző 1910 évhez képest jelentékenyen megecsappant. Mert míg 1910-ben 3534, addig 1911-ben csak 2399 utlevelet kértek. Az 1912. év első negyedében a kivándorlási kedv ismét növekedő irányzatot mutat, mert míg az 1911. év három első hónapjában csak 666, addig 1912-ben már 1102 utlevelet kértek, melyek közül 901 darab Amerikába szől.

A brassói mezőgazdasági kiállításon a földmivelségi miniszter a közel 12000 m. terjedelmű kiállítás pavillonjainak vállalkozó felépítőjével Nagel Marcell és Nagel Adolf zsák-

és ponyva gyár főnökével hosszasan társalognva megelégedését fejezte ki, az építkezés kiválóan stilszerű, impozáns, nagyarányú és praktikus megoldása és kivitele felett.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletműködési köre a kiterjed parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkeskedést, miért is maga parcellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek-könyvi és mérnöki) lebonyolítását és e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kiválmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségreszesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegezettek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes kézpénzzel fizetett ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

A lovak takarmányukat lábaikkal szolgálják meg! A sánta ló nem keres semmit, de naponta pénzbe kerül. Az erős, egészséges ló nem kerül több takarmányba, mint egy biczigő, sánta és nagyobb eladási árral bír. Grosz állatorvos „Pegasol“-ja az izmokat, inakat és csuklókat hajlékonyaléká teszi és **sántaságot, dermedtséget gyorsan gyógyít**, akár megbiosklás, fozam, poma vagy ütés folytán keletkeztek. A láb-lábakban levő bármiféle gyengeség ellen is kitűnő szer. Fáradt lovak ismét erősek s tüzesek lesznek, mert lábaikat ismét jól használhatják. **Ezen fő yadékról következőleg ír a főhercegi udvartartás:**

Otto főherceg 6 os. és kir. főségének udvartartása.
Paraskovich Ph. Mr. gyógyszerész urnak.
Felkérem, sziveskedjék ló-fluidjából további 10 csomagot küldeni. Együttal bátorodom Önt értesíteni, hogy az ön ló-fluidja, mely mint lemosószer hasznos szolgálatot tesz, mindig és kizárólag fog használni Otto főherceg őfelsége nyergeslő-istállójában és ezen kitűnő mosószer mindenkinék legjobban ajánlhatom.

Kiváló tisztelettel.
Romwaler O. főhercegi istállómester.
„Pegasol“ erősített fluid száraz állapotban, így utközbeni használata kitűnően alkalmas. Évekig eláll és minden ló tulajdonosnál raktáron kellene lennie. Egy nagy csomag 2 korona 50 fillére kerül. Egy napi sántaság sokkal többre kerül! **Minták Kívánatra ingyen!** Írni méltóztatásuk: **M. Paraskovich G. m. b. H.** főhercegi udvari szállító, Wien, VI., Mariabillerstrasse 51. Póstaflók U. 4. „Pegasol“ kapható a magyarországi főraktárban: Török József gyógyszerészárban, Budapest, Király-utca.

POSZTÓ Uri és női divatszöveteket ajánl a kivitel ház :: **ZEFIR**
Skorkovsky Prokon és fia Humpolec, Csehország. Minták ingyen. Legjutányosabb árak. Kívánatra az urí öitönyöket el is készítjük.

APRÓK.

A tőzeg értékesítése Amerikában. Azok a kísérletek, melyeket a legutóbbi években Németországban a tőzeg ipari hasznosítása tekintetében, pl. nagy gézgepeknél fűtőanyagul alkalmazás, valamint ammoniumszulfáttermelés szempontjából végeztek az amerikai szakörök érdeklődését is fölkellették s hasonló irányú kísérletekre vezettek, melyektől annál is inkább lehetett jó eredményeket várni, mivel az amerikai tőzeg gyakran 2—3% nitrogént is tartalmaz. Több vállalat 40% viztartalmú tőzeget generátorokban sikeresen alkalmazott fűtőgáztermelésre. A tőzeg szárítására délen igen kedvező a természetes magas hőmérséklet; pl. Floridában alig három hét is elegendő arra, hogy a tőzeg viztartalmát 40%-ra csökkentsek pusztán a levegőn szárítás útján. A legjelentősebb tőzegtelepek az északi kanadai határon és a keleti sziklás vidékeken, továbbá a Misszisszippi mocsarai környékén, a mexikói golf körüli államokban terülnek el. A tőzegtartalmu területek kiterjedése kb. 140.000 négyzetmértföldre becsülhető. Hogy micsoda rengeteg mennyiségű értékes tüzelőanyagról van itt szó, az kitűnik abból, hogy a kiszáritott tőzeg összes mennyiségét kb. 13 milliárd t-ra értéklik, a mely pénzértékben kb. 193 milliárd frankra volna tehető. A tőzeg ipari hasznosítása tehát Amerikában is még igen nagy jövő előtt áll, kivált akkor, ha az értékesítésnél egyúttal a gáz- vagy koksztermelésnél keletkező melléktermé-

kek hasznosítását is megkezdik. A fenti tőzegmennyiségből mintegy 640 millió t. ammoniumszulfát volna nyerhető, kb. 185 millió frank értékben. A legnagyobb kiterjedésű tőzegtelepek azonban Alaszkaiban találhatók. A tőzegréteg vastagsága itt nem csupán 9 láb, mint az Egyesült-Államok legtöbb vidékén, hanem délnyugaton 15—20 láb, sőt az állam közepén és északi részén nem ritkán 30—40 láb mély rétegek is előfordulnak. Ebből az óriási tőzegmennyiségből ez idő szerint gazdaságilag még semmit sem hasznosítanak. (H. Gy.) [M. Mérn. és Ép. Egy. Köz. 5.] Lts.

A magvak csiraképesége. Most, mikor minden ve'eményes kertben élénk munka folyik, nem lesz egészen érdektelen megemlíteni, hogy egyes magvak meddig tartják meg csiraképeségüket. Egy évig: a pasztinák, paradicsom és párhagyma. Két évig: a burgonya, baraboly, majoránna, sóska, spárga, kakukfü és a paprika. Három évig: b.b. kapor, zeller, laboda, hagymák, pozdor. Négy évig: borsó, retek, tök, saláta és sárgarépa. Öt évig: vörös répa, káposzta-félék, csicsóka. Hat évig: ugorka, dinnye.

Kadosa Zdenko.
A ribizke termesztése és haszonhajtatása. Kardos Árpád egy igen tanulmányos cikket írt, a ribizke nagybani termesztéséről és haszonhajtásáról. A ribizke előtt még nagy jövő áll és igen sokat tehet még a jólét emelésére.

A ribizke majdnem minden talajon megél, dusabb termést azonban mégis középköttségű, fekete televényes talajon ad és az éghajlat iránt egyáltalán nem érzékeny. Különösen nagyobb esá'adu gazdáknak ajánlható, a kik a mivélés könnyebb részét, mint pl. a kézimunkákat: kapálást, szedést, metszést, stb. maguk végzik. Egy hold helyesen kezelt és jól gondozott ribizkés, ha közel van a város, vagy esetleg a fogyasztó piaez, hazai viszonyaink szerint 800—1200 korona jövedelmet is hozhat Szaporítani szoktuk dugványról, töelosztással és bujtatással. Ültetendő 1.5—2 m. távolságra és az első években közötte mivéléssel használjuk ki a földet. Egy teljes termő erőben levő bokor évi gyümölcs-hozama 8—10 kg. is szokott lenni, mely gondos ápolás mellett 15 évig terem. A ribizketelep gyakran kell trágyázni, legalább 3—4, de legfeljebb 4—5 évenként egyszer. Ahol előzőleg ribizke volt, oda csak 5 év múlva tanácsos újra ribizkét ültetni. A tulságosan meszes talajon levelei nyár elején leszáradnak.

A ribizke telepítési költsége 1 kat. holdnál a következő: Földforgatás ekével 60 cm. mélyre 135 K. munkabér kilapátolásra és egyengetésre 50 K, 2200 ribizkető átlagára 551 K, ültetés, metszés, beiszapolás 42 K, ültetőláncz 7 K, szerszámok 30 K. Összesen tehát 815 K.

Rendes évi kiadások: Trágyázás 53 K, munkabér, kapálás, trágyázási munkák, metszés stb. 75 K, szedés 276 K, vagyis összesen 404 K.

Ezzel szemben az évi bevétel: 2200 bokor termése, egy bokorra 2½ kg gyümölcsöt véve átlagnak, 1653.75 K.

Vagyis:
évi kiadás . . . . . K 404.—
„ bevétel . . . . . „ 1653.75
Tiszta jövedelem . . . . . K 1249.75

Ebben a számításban kézimunkák költsége is fel van véve, ha tehát a gazda és családja maga végzi, a haszon ennél is nagyobb lesz. Megjegyzem azonban, hogy csak a jól kezelt s gondozott ribizkés adhat ilyen mindenképpen kedvező és kielégítő termést.

A piaczi eladásra szánt termesztésnél első sorban a piros ribizkét telepítsük. A rózsaszínűt és a feketét nálunk nem igen szeretik. A nagybani ültetésre a következő fajták ajánlhatók u. m.: a nagy hollandi piros, a versaillesi piros, a kaukázusi hosszufürtű és a piros cseresznye-ribizke. Kardos Árpád véleménye szerint telepítési alkalmával ezekből a fajtákból célszerű venni töveket.

Ha a termesztésnél nagyban, a tulságosan kedvező gyümölcs-hozam következtében, ugynevezett „tultermelés“ állna elő, készíthető a ribizkéből íz és likőr is. Sőt a ribizkebor is igen pompás ital.

Kadosa Zdenko.
Korai melegágyládák körülbelül 30 cm. vastagon takarandók száraz levelekkel, hogy ezzel a földnek megfagyását meggátoljuk, mert ha ezt elmulasztjuk, bizony a trágya melegével kell a talajt felengesztelni, vagy az egész szekrényt újból átforgatni, hogy használhassuk s ez-

zel, eltekintve a dologtól, időt is veszünk s trágyát pazarlunk.

Egres termelés. A ki nagy hozamu és jóízű egrest, vagyis köszmétét akar termelni, az e czélra a talajt jól előkészítve, keverje mészhulladékokkal, épületek lehulló vakolatával, vagy szétbontott építmények vakolatörmelékével. Ha e mellett figyelmen kívül nem hagyja a köszméte termelésének rendszeres feltételeit, akkor a jó eredmény okvetlenül be fog következni.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakatárak gabona és őrleményforgalmáról és készleteiről.

1912. május. 11-től 1912. máj. 18-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. máj. hó 11-én	341212	78006	35108	120538	50082
Botá- 1912. máj. 11-től	43554	1215	2572	12394	62970
Kitá- (1912. máj. 11-től)	38484	7368	5279	25063	59752
Készlet 1912. máj. hó 18-án	346338	71853	32401	107869	62300
II. Az 1912. május hó 18-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Baros	9721	222	—	6207	4018
Berettyóújfal.	600	184	316	156	869
Békéscsaba	43191	109	376	687	2885
Brassó	4034	507	512	3134	4882
Budapest	82037	36114	41	40967	2993
Csáktornya	6494	636	—	2557	4589
Czegléd	2964	924	3945	2616	4182
Debreczen	13685	9853	894	1791	90
Dévaványa	862	509	—	—	200
Émihályfalva	891	463	—	52	426
Fiume	7598	1887	8988	2891	18596
Győr	190	—	—	—	48
Kaba	3040	373	—	132	—
Kározzag	5667	—	—	—	—
Kassa	3735	1318	806	2792	24
Kisújszállás	18795	39	181	645	445
Kisvárd	—	—	—	—	—
Kolozsvár	10889	467	1080	3118	40
Marosludas	3912	842	3833	566	1104
Maros-Vásárhely	831	76	785	194	1355
Mátészalka	1192	182	23	939	20
Mezőkaszony	2681	—	—	444	86
Mezőtúr	14577	188	528	757	302
Miskolcz	313	863	1258	2366	237
Nagybacskepek	1950	—	—	283	1871
Nagykanizsa	12450	3919	2607	383	513
Nagykároly	11274	1870	393	1514	100
Nagyszalonta	20098	—	—	317	1
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	3346	982	860	159	424
Nyiregyháza	18554	9274	374	1506	1194
Nyitra	596	28	183	180	170
Pancsova	5052	—	—	—	1449
Pozsony	8125	1899	4410	650	—
Szarvas	6388	—	38	284	297
Szalmár-Némoti	1497	3101	23	7470	132
Szeged	2304	—	—	561	—
Szombathely	507	—	3663	177	69
Temesvár	—	—	—	—	—
Versecz	11582	—	37	1006	6400
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszek	802	98	9	5540	1771
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonarakatárak.					
	7715	507	356	2786	142

Készáru-tőzsde 1912. május hó 24-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
	Kor-tól	Kor-ig	Kor-tól	Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	23.80
„	76	—	80	23.95
„	77	—	81	24.10
„	78	23.55	82	24.40
Fehérmegyei				
„	75	—	79	23.60
„	76	—	80	23.75
„	77	—	81	23.95
„	78	23.45	82	24.20
Pestvidéki				
„	75	—	79	23.60
„	76	—	80	23.75
„	77	—	81	23.95
„	78	23.45	82	24.20
Bánsági				
„	75	—	79	23.75
„	76	—	80	23.85
„	77	—	81	—
„	78	23.55	82	—
Bácskai				
„	75	—	79	23.65
„	76	—	80	23.75
„	77	—	81	—
„	78	23.45	82	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)				
„	—	—	—	21.40
„	—	—	—	21.20
„	—	—	—	20.50
Árpa takarmányáru elsőrendű másodrendű				
„	—	—	—	—
„	—	—	—	—
Köles elsőrendű (új) középminőségű (új)				
„	—	—	—	21.80
„	—	—	—	21.20
Tengeri belföldi új román v. bolgár				
„	—	—	—	18.20
„	—	—	—	18.40
Repcekáposzta				
„	—	—	—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**
Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**
Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napjelenítés a gabonátözsdeiről.

1912. május hó 24-én

Az októberi buza 11,54 koronán indulva, 11,60-ig emelkedett, később aztán 11,43-ig csökkent és zárlatkor így is maradt. A májusi tengeri 9,10 koronás kezdő árfolyama 8,94-ig hanyatlott és zárlatkor 8,5 koronán maradt.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 81 kg. 24.60 K 100 mm. 81 kg. 24.50 K, 800 mm. 81 kg. 24.50 K, 500 mm. 81 kg. 24.45 K, 150 mm. 81 kg. 24.30 K, 1000 mm. 80.5 kg. 24.65 K, 1500 mm. 80.5 kg. 24.60 K, 100 mm. 80.7 kg. 24.45 K, 500 mm. 80.5 kg. 24.20 K 100 mm. 80 kg. 24.25 korona.

Fehérmegyei: 600 mm. 79 kg. 24 K.

Pestvidéki 150 mm. 80 kg.-os 24.30 K, 200 mm. 80 kg.-os 24.25 K, 300 mm. 80 kg.-os 24.25 K, 100 mm. 78 kg.-os 23.80 K.

Felsőmagyarországi 100 mm. 81 kg.-os 24.30 K.

Dunaföldvári 975 mm. 79.7 kg.-os 24.20 K, 925 mm. 78.5 kg.-os 23.90 K.

Dunai 143 mm. 78 kg.-os 22.50 K.

Rozs. 100 mm. 21 K.

Zab. 200 mm. 21.70 K.

Tengeri. 100 mm. 18.40 K, 100 mm 18.50 K.

Az árak 100 kg.-kint értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza májusra	23.74 K
Buza októberre	22.88 »
Rozs októberre	19.14 »
Zab októberre	18.18 »
Tengeri 1912. májusra	17.92 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (gríz) —, 0. sz. királyliszt 33.80, 1. sz. lángliszt 33.20, 2. sz. lángliszt 32.60, 3. sz. zsemlyeliszt (külns.) 32.00, 4. sz. zsemlyeliszt 31.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.00, 6. sz. kenyérliszt 30.00, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.80, rozsliszt I. 29.20, rozsliszt II. 27.40, rozsliszt III. —, korpá, finom 16.80, korpá, durva 16.80 K mm. Tengeri liszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

S Z E S Z.

A szeszüzletben a forgalom e héten gyérebb volt és a szeszárak nagyobb kínálatok dacára a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt **finomított szesz** adózva nagyban 220—221— koronáig, adózatlanul 81—82 koronáig, míg ellenben prompt tartányáru másodkézből olcsóbb árban kelt el.

Denaturált szesz 70—70.50 kor. kelt el hordóval együtt kötésre. Tartányáru olcsóbb árban volt ajánlva.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens

nyerszesz ab termelő állomás folyó termelési időnyre 72—72.50 K fix árban, új termelési időnyre 2—2.50 kor. jegyzésen alól kelt el.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 75—76 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	220.—221.— K
Finomított szesz adózatlan	81.—82.— »
Élesztőszesz adózva	219.50—220.50 »
Élesztőszesz adózatlan	— — — — »
Nyers szesz adózva	218.—219.— »
Denaturált szesz	70.—70.50 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca, 1912. május hó 24-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 92 szekér réti széna, 6 szekér muhar, 8 szekér zsupszalma, 22 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 7 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szeska.

A forgalom közepes.

Arak q-ként fillérben a következők:

Régi széna I. r. 940—1140, régi széna II. r. 640—880, régi széna csomagolásra 500—540, muhar 900—1200, zsupszalma 400—500, alomszalma 240—330, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány 560—660, zabos-büköny 880—1200, lóhere —, lucze na 1000—1060, köles —, sarju —, szalmaszeska —, Összes kocsiszám 135. Összes súly 162.000 kilogramm.

Birtokbérlet

Nógrádmegyében 600 holdas dombos fekvésű termékeny birtok 10 kilométerre a vasutól, f. évi október hó 1-jétől bérbé adatik. Hat szobás urilak a faluban, gyümölcsösrel szilárd és bőséges gazdasági épületekkel. Cím: **Dohánynagyáruda, Losoncz.**

„Fehér csillagfürt vetőmag (lupinus albus)

kitünő utóvetemény a kalászok után zöldtrágyázás céljaira. Addig, amíg a készlet tart kapható kiváló minőségű 1911. évi termésből 18 koronás 100 kilogramm-kénti árban, helyt Hatvan. Kérdezőkódések, ugyszintén zsák és pénzküldemények a **Hatvani Czukorgyár** címére Hatvan intézendők.

A „Miskolczi Hitelintézet“ áru- és terményraktáraiban az ezidei

XX. évi gyapjuvásár

beraktározással egybekötve

1912. évi június hó 12-ik napján tartatik.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgál a „Miskolczi Hitelintézet“ igazgatósága.

Szárított élesztő mint hizlalószer sertések, borjúk és szárnyasok hizlalására.

Az ismételt hizlalási kísérletek a berlini sörfőző akadémián és a bécsi csász. és kir. mezőgazdasági kísérleti állomáson, a szárított élesztőnek óriási tápértékét és körülbelül 90% emésztőképességét kimutatta.

Az élesztőnek proteintartalma ötszörte nagyobb, mint a magvas veteményeké, ugy mint a tengeri, árpá stb. és ennek következtében az állat súlyemelkedése szintén ötszörte akkora lesz.

5 kg. tengeri 1 kg. súlyemelkedést eredményez

5 „ élesztő 5 „

Sok sertés- és szárnyas hizlalóként köszönetnyilvánításokkal rendelkezik. Káros mellékhatásokkal nem jár.

A csász. és kir. földművelésügyi miniszterium 1912. ápril. 11-én kelt 14208. számú meghagyása folytán a bécsi csász. és kir. kísérleti állomás megbízottja, hogy a gyár felet. állandó ellenőrzést gyakoroljon és a szárított élesztő a csász. és kir. állomás ólomzárral ellátva lesz szétküldve.

Rendeléseket pontosan eszközöl:

ADLER RUDOLF élesztőgyár
WIEN, 11. Stefaniestrasse 13.

Üzemváltozás miatt eladó.

a kassai gazdasági tanintézetől beszerzett törzs és részben importált apa után leszármazott 30 drb anya és kos tisztavértű **friz** juh és ezek 56 drb ez évi kos és jerke bárány szaporulatai, július hóban átadólag, egészen vagy részletben, míg a készlet tart, eladó. Az anyák néhány toklyó kivételével 2—3-at ellettek. Kunszentmárton, **Nagy Géza** földbirtokos.

Kéveköto-aratógép,

Jonston, Milwaukee, Cormick és marokrakó, keveset használt előnyösen kapható Kovács Soma és Társánál, Aradon.

Daráló-gép.

Alig használt **Indrick-féle** szabadalmazott függőleges kövekkal, nagy munkaképességgel jutányos áron eladó. Tudakozódni lehet

Sertéshizlalo vállalatnál
Losoncz.

Bérbeadó birtok.

Nógrádmegyében 5 km. vasúti állomástól, 270 m. hold szántó, 25 hold rét, 25 hold kert, 120 hold legelő, (ákáczos) szép lakóházzal s prima gazdasági épülettel, 10—15 évre 1912. október 1-étől bérbeadó. Reflektánsok, kik kimutathatóan eleget fordulnak, forduljanak a tulajdonoshoz:

SCHRECKER J.
BUDAPEST, Margitsziget, Kastélyépület.

Importált, bőtejelő, bajoknak nagyon ellentálló **wilstermarschi vöröstarka** fajú éves bikák, és mintegy husz **borzderes**, tejsz hasastrhén, valamint **borzderes-montafoni** éves bikák eladók üzem redukció miatt, **Maár Zoltán** alattányi birtokán Vasut: Jánoshida-Boldogháza, hová a sürgöny címzendő. Kívánatra kocsit küldünk az állomásra.

Elsőrendű magyarfajú **Erdélyi jármosökrök,**

ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú **Erdélyi ökörborjúk**

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosujvart,
Szolnok-Doboka megye.)

Lokomobilok,

benzinmotorok, magánjárók, cséplőgépek, javított és használt állapotban kedvező részletfizetésre kaphatók Fehér Miklós gépgyár részvénytársaságnál, Budapest, Váci-ut 80. Kívánatra raktárkimutatást küldünk és kérjük a venni szándékozók személyes látogatását. Oszervezeteket államgépgyári új gépek vétele esetén kötünk.

VALÓ-

di francia különlegeségek (gummi és halhólyag, ugyszintén öszszes női övszerek) F. Berguerand fils leghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kívágotott a »Gazdasági Lapok«-ból

Tolvád község határában közvetlen vasúti állomás és törvényhatósági utmentén fekvő

429 kat. holdnyi birtokom,

melyben szántó 300 hold, a többi legelő és kaszáló, megfelelő épületekkel, természettel és teljes felszereléssel szabad kézből 350,000 koronáért azonnal eladó. Átvehető az ingallant terhelő 230,000 korona előnyös bankkölcsön. Közvetítőket nem díjazok. Ajánlatok alólirott címére kéretnek. — **GASZTONYI LŐRINCZ** községi jegyző, Tolvád.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál
Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Polgári sertésde bérpalota.)

Telefon 97—95 interurban. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Tenyészsertések eladók

nagyméltóságú gróf Nákó Sándor nagyszentmiklósi uradalmában (Torontál megye);

még pedig: 14 darab 2 éves és 8 darab 1 éves berkshirei kan, ezekből 8 darab eredeti importált, 50 darab 3 éves és 20 darab 2 éves berkshirei tenyészkocza, 8 darab átvészelt 11 hónapos mangalicza tenyészkocza, 16 darab átvészelt yorkshire-i és lengyel sertés keresztezéséből származó hasas kocza és 9 darab 7 hónapos malacz.

Láncz Szivattyúink
MINT A ZUHATAG ÖNT-JÁK
A VIZET IGEN ERŐSEK, OLC SÖK.
GYÖZŐ BÉLA ÉS TÁSA
BUDAPEST, V.
BÁRÓ ACÉL-UTCA 3.
KÉRJEN ÁRJEGET ZÉKET.

Folyékony aluminium-Frico.

Hidegen használható, festésre kész, azonnal száradó, rozsdavédő és diszfestő, állandó ezüsfényű, hőálló, időjárásnak és nedvességnek ellenáll, fémes hővezető tartalommal, nem oxidáló, nem homályosodó, kiadós (1 kiló 12—14 m²-méter kétszeri festésre elegendő) fűtőtestek, gőz- és hűtőcsövek, kémények, motorrészek, rácsok, kályhaköpenyek, kályhaajtók, gépek, vas, ércz, fa, falazat, üvegfestésére, ugyszintén a aczinezés pótlására.

Frischauer és Társa
Bpest, VII., Gizella-ut 43.
Telefon 52—70

Figyelem!

50.000 pár cipő.
4 pár cipő csak 8.50 kor.

Főbb nagyobb gyár fizetésképtelensége folytán, megbízattam ezen nagymennyiségű cipőnek mélyen a beszerzési áron alul való értékesítésére. Eladók tehát mindenkinek: 2 pár férfi és 2 pár női cipőt. A bőr barna vagy fekete, erős szegezett bőrtalppal, a legújabb divat után készítve. Nagyság szám szerint. A 4 pár összesen csak 8.50 korona. Szétküldés utánvétel mellett.

S. URBACH'S
Schuch Export,
KRAKAU, Oesterreich No. 123.
Kicsérélhető vagy a pénz visszaküldi.

A világ legjobb gőzekéje!

Utólérhetetlen munkaképesség! Kiváló elsőrendű angol anyagból szerkesztve!
Kevés tüzelőanyag és vízfogyasztás! Felülmúlhatatlan tartósság!

Ezek jellemzik az **52 év** tapasztalatai alapján **CHARLES BURRELL et SONS LIMITED** Thetford, Norfolk ANGLIA által függőleges kötélorsóval gyártott gőzekéit.

Költségvetéssel, szakszerű felvilágosítással szolgál Magyarország és a Balkánállamok vezérképviselése:

Nemzeti Pénzváltó részv.-társ. Parcellázó osztálya

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Haas palota).

Mindennemü kiváló csiraképességü eredeti quedlinburgi répamagvak. ♦♦♦♦♦♦♦♦ Parcellázásra alkalmas birtokokat veszünk. GOZEKEMIVELÉSEKET arra alkalmas területeken, úgy szántást, rigolirozást és mindenféle talajmivelést is elvállalunk.

Motorhajtású cséplőkészletek

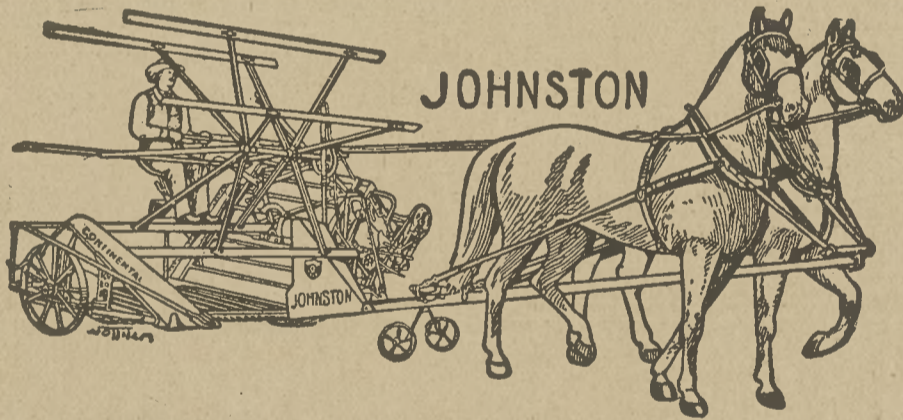
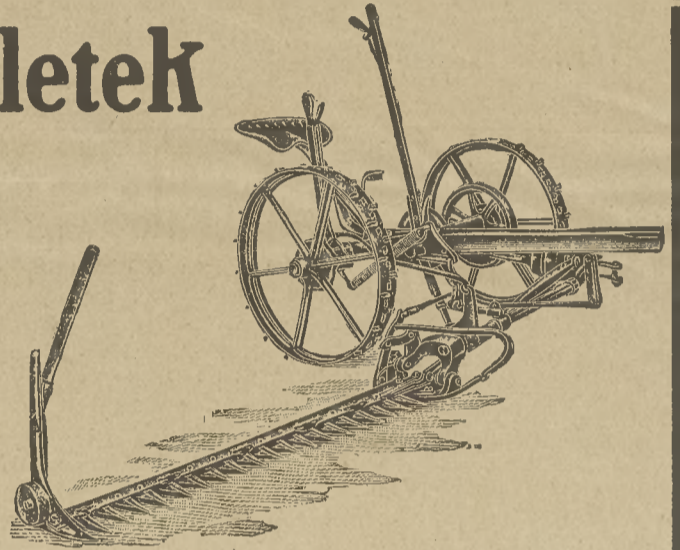
elsőrendű kivitelben.

Mindennemü egy- és többsoros kapáló-
 eszközök, javított rendszerű '1912' Os-
 borne fűkaszálógépek, legtökéletesebb
 New-Osborne kéveköti-aratógépek, sor-
 trágyázó „Royal Drill” vetőgépek

FORAKTÁR: BUDAPEST, VI. Kerület, Váci-Körut 57/a.

FŐKÖK SAJÁT KEZELÉSBE: Debreczen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Beszerezhetők: „Kühne” mezőgazdasági gépgyár r. t.-nál **Mosonban.**

Az
 eredeti amerikai
„JOHNSTON”

kéveköti- és marokrakó aratógépek, fű-
 kaszáló-, szénagyűjtő- és forgató-gépek

ugy tökéletes munkájuknál, mint tartós szerkezetüknel fogva

az első helyet foglalják el.

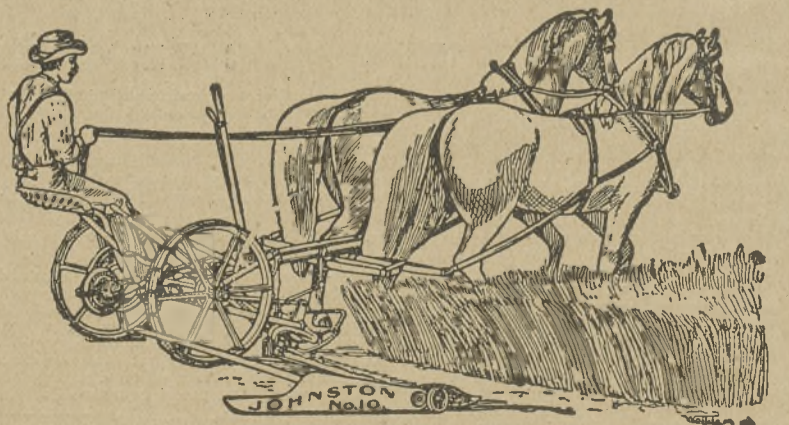
Ábrás leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz.

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Uj és egy-
szer használt **zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.**

Kézi, manilla aratógép kévekötozők
kartellen kívül.

Távirat: **NAGELA.** Budapest, Arany János-utcza 10. Telefon: **35-92.**

A kész szőlővédelmi porok közt legrégebbiek és ma is legáltalánosabban el vannak terjedve a

Dr. ASCHENBRANDT félek és pedig az
BORDÓI POR a levelek és vesszők peronoszpórája és a
RÉZKÉNPOR a fürt peronoszpórája és a lisztnarmat ellen.

Ezen utóbbi szer segélyével évenként sikerül sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A **bordói por** ára kilogrammonként 50 kg.-os zsákokban 64 fillér, kisebb zsákokban 68 fillér, a **rézkenpor** ára kilogrammonként 50 kg.-os zsákokban 45 fillér, kisebb zsákokban 49 fillér.

Vezérképviselet a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 31.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati ozikkekben való szállítója, kertületi gyógyszerész Korneuburg-ban, Wien mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak és versenyistállóknak 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, gyulladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utcza 12. sz. VI., Andrassy-ut 26. sz.

10% azaz tíz százalék díjvisszatérítést ad

Gazdák Biztosító Szövetkezete

mindazon biztosított tagjainak, kik 1911. évben akár egy, akár több évre nála jégkár ellen biztosítottak, ha 1912. évben ismét a Szövetkezetnél fognak jégkár ellen biztosítani.

Igazgatóság: Budapesten, VIII. ker., Baross-utcza 10. sz.

Vezérképviselőségek: Arad, Budapest, Brassó, Debreczen, Kaposvár, Késmárk, Karlóca, Kolozsvár, Komárom, Losonc, Miskolcz, Nagybecskerek, Pozsony, Szeged, Székesfehérvár, Temesvár.

Főképviselők: Békéscsaba, Dicsőszentmárton, Eger, Homonna, Ipolyság, Kassa, Kovászna, Kapuvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Nyiregyháza, Pápa, Pécs, Szabadka, Szombathely, Szekszárd, Tapolca, Zombor és Veszprém.

a hol bővebb felvilágosítások kaphatók és biztosítási ajánlatok benyújthatók.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vízmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repceponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótarakókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépezetében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

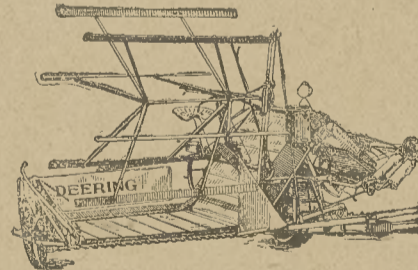
Deering-féle eredeti amerikai

aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek, tárcsásboronák,

amerikai

WEEDER

kukoriczagyomláló-gépek,

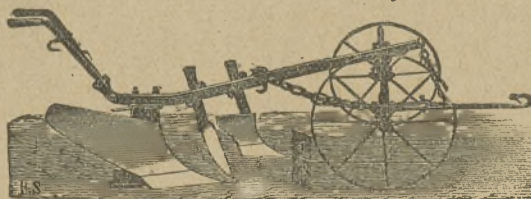

„DEERING“-féle kévekötoőaratógép.

továbbá a valódi „Sack“-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitűnő szőlőmivelési eszközök,

„DEERING“-fűkaszalógép.

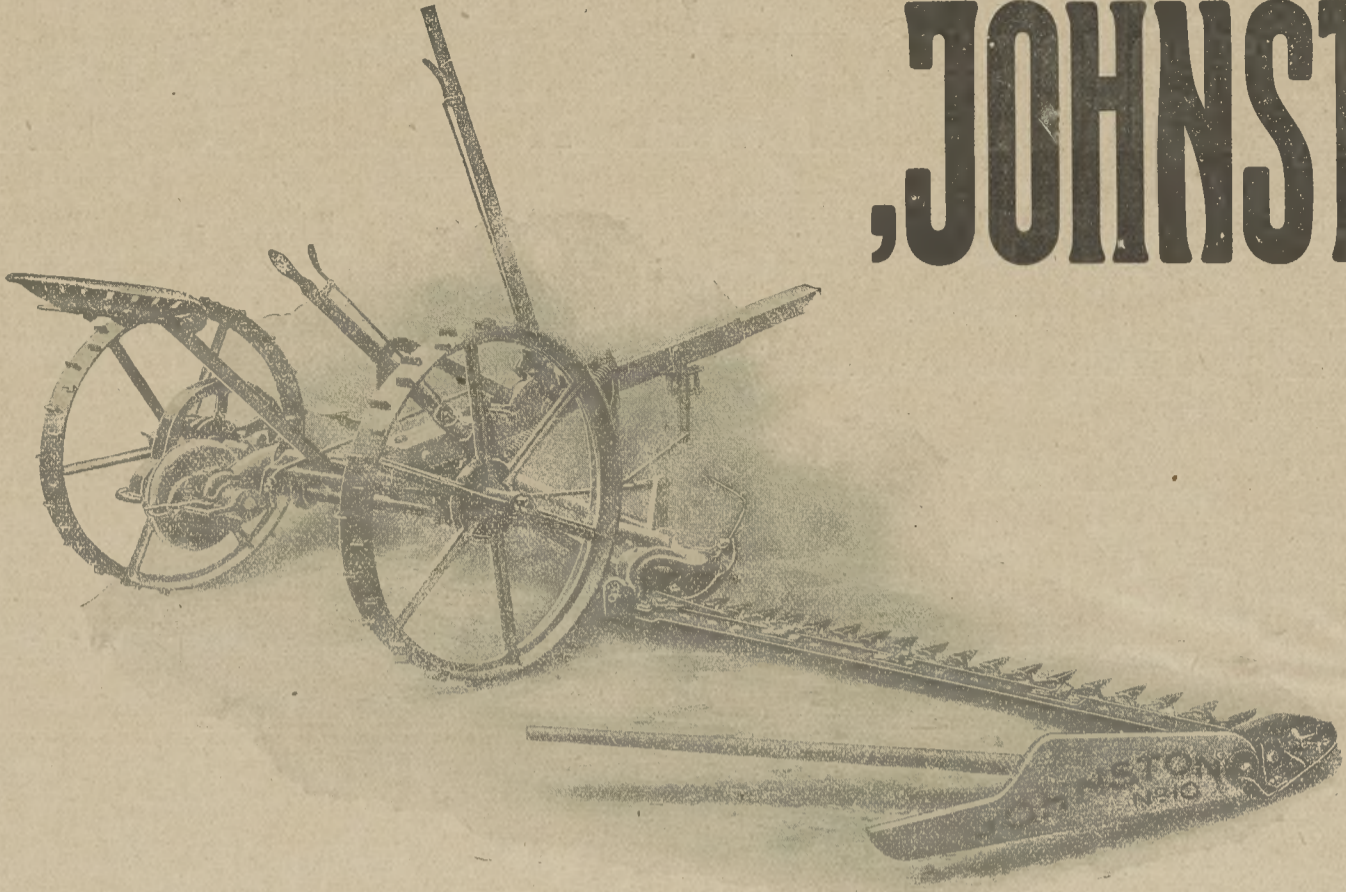

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLO“ meszelő- és permetező-gépek, szalmakötélfonógépek

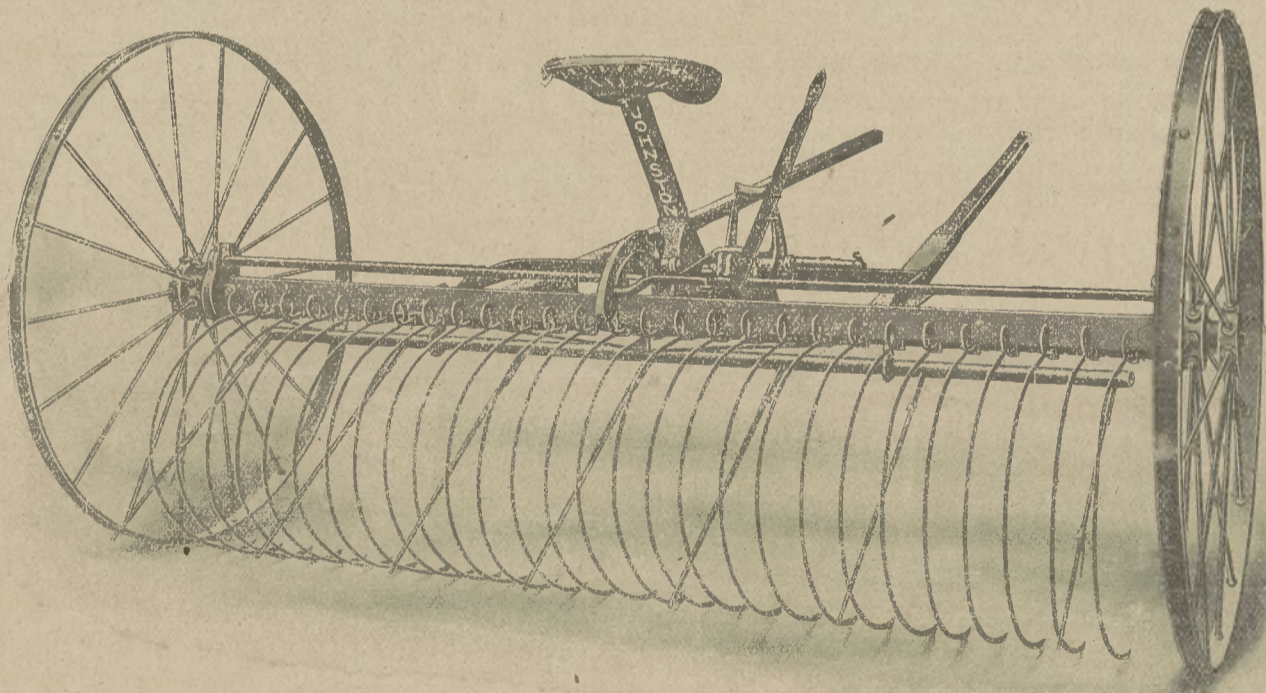
és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

JOHNSTON

eredeti amerikai fűkaszalói és szénagyűjtő gereblyéi

önműködő kikapcsoló készülékkel
a legjobb anyagból készülnek; ajánljuk olcsó árak és teljes jótállás mellett.

Árjegyzékkel szívesen szolgál:

BÄCHER RUDOLF-MELICHÄR FERENCZ

BUDAPEST, VI., Nagymező-utcza 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

Kéveköttő aratógépeinkről Képes árjegyzéket Kivánatra ingyen küldünk.

Kéveköttő aratógépeinkről Képes árjegyzéket Kivánatra ingyen küldünk.